

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
FACULTATEA DE ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI GESTIUNEA AFACERILOR
ȘCOALA DOCTORALA ȘTIINȚE ECONOMICE ȘI GESTIUNEA AFACERILOR

TEZA DE DOCTORAT
-REZUMAT-

COTA UNICĂ- STUDIU COMPARATIV

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:
Prof. univ. dr. CONSTANTIN IOAN TULAI

DOCTORAND:
Schiau (Macavei) Laura-Liana

CLUJ-NAPOCA
2013

CUPRINS

Introducere	6
Capitolul 1. Cota unică – fundamente și evoluții.....	21
1.1 Tratatamentul fiscal și echitatea impunerii	21
1.1.1 Importanța echității impunerii în cadrul cerințelor fiscalității	21
1.1.2 Teorii privind echitatea impunerii	24
1.2 Impunere progresivă versus impunere proporțională	24
1.2.1 Impunerea progresivă și impunerea proporțională – cadru teoretic.....	24
1.2.2 Progresivitatea intră în dizgrație	26
1.3 Cota unică și relaxarea fiscală	27
1.3.1 Relaxarea fiscală – o tendință la nivel global	30
1.3.2 Curba Laffer – fundament teoretic al relaxării fiscale	28
1.3.3 Oportunitatea reducerilor de impozite – evidențe empirice.....	31
1.3.3.1 Reducerile de impozite din Statele Unite ale Americii.....	32
1.3.3.2 Reducerile de impozite din Marea Britanie.....	34
1.4 Cota unică – principii și modele	35
1.4.1 Modelul pur al cotei unice în viziunea lui Hall și Rabushka	35
1.4.1.1 Definirea impozitului pe veniturile salariale.....	37
1.4.1.2 Definirea impozitului pe veniturile din afaceri.....	39
1.4.2 Scurt istoric al cotei unice.....	42
1.5 Avantajele și dezavantajele sistemelor fiscale bazate pe cota unică	45
1.5.1 Avantajele cotei unice.....	45
1.5.2 Dezavantajele cotei unice	48
Capitolul 2. Cota unică –experiența internațională	50
2.1 Cota unică în Asia.....	50
2.1.1 Hong Kong – pionier al cotei unice	50
2.1.2 Modelul cotei unice în alte țări asiatice	52
2.1.3 Cota unică - o opțiune reformatoare pentru China.....	54
2.2 Cota unică în Noua Europă.....	55
2.2.1 Modelul fiscal al țărilor baltice	55
2.2.2 Designul modelelor fiscale al țărilor din nord – estul Europei	57
2.2.3 Designul construcțiilor fiscale al țărilor din sud – estul Europei.....	62
2.2.4 Designul modelelor fiscale al țărilor din nord – estul Europei	67
2.2.5 Designul modelelor fiscale cu cotă unică al jurisdicțiilor din centrul Europei.....	70
2.3 Cota unică pe continentul american.....	73
Capitolul 3. Modelul românesc al cotei unice	76
3.1 Adoptarea cotei unice în România.....	79
3.2 Sistemul fiscal românesc în anul 2013	86
Capitolul 4. Comparația sistemelor fiscale existente cu modelul pur al cotei unice.....	90
4.1 Simplitate	90
4.2 Design general	93
4.3 Evitarea dublei impuneri.....	95
4.4 Uniformitatea cotelor.....	97

Capitolul 5. C Eficacitatea cotei unice.....	103
5.1 Evidențe descriptive.....	103
5.1.1 Experiența internațională	103
5.1.1.1 Cazul țărilor baltice.....	104
5.1.1.2 Cazul altor jurisdicții din Europa.....	112
5.1.2 Efectele cotei unice în România	123
5.1.2.1 Efectele la nivelul bugetului consolidat al statului	124
5.1.2.2 Efectele asupra produsului intern brut.....	128
5.1.2.3 Efectele asupra mediului de afaceri	128
5.2 Impactul cotei unice – evidențe empirice	135
5.3 Evaluarea sistemului cu cotă unică românesc pe baza anchetei sociale	147
5.3.1 Obiectivele studiului	147
5.3.2 Metodologie	147
5.3.3 Analiza rezultatelor	149
5.3.3.1 Impactul asupra performanțelor întreprinderilor	150
5.3.3.2 Impactul asupra mediului de afaceri.....	154
5.3.3.3 Impactul asupra poverii fiscale	158
5.3.3.4 Impactul asupra evaziunii fiscale.....	161
5.3.3.5 Evaluarea sistemului cu cotă unică sub aspectul legislației și al procedurilor	166
Capitolul 6. Perspectivele cotei unice de impozitare	173
Capitolul 7. Concluzii generale și perspective ale cercetării	178
Bibliografie.....	184

CUVINTE CHEIE: cotă unică, sistem fiscal, impozit, eficacitatea impunerii, creștere economică, principiile impunerii.

INTRODUCERE

Cota unică a devenit de-a lungul ultimelor două decenii un adevărat „fenomen” fiscal, țări de pe întreg mapamondul mizând pe această carte pentru a da un imbold economiilor lor naționale, fie că se aflau în tranziție, cum este cazul țărilor est europene, fie că erau țări în plină dezvoltare.

Odată cu această idee de cotă unică au venit și teoriile care o susțin sau care dimpotrivă, spun că ea nu reprezintă nici pe departe o soluție viabilă. Argumentele pro și contra nu sunt nici pe departe epuizate, iar teoreticienii, practicienii, politicienii încearcă să găsească un răspuns privind eficacitatea socială, fiscală și economică a mult controversatei cote unice.

Actualele sisteme bazate pe cota unică nu sunt sisteme pure așa cum au fost ele definite de părinții cotei unice, profesorii Robert Hall și Alvin Rabushka, ele având puternice specificități naționale. Se pune astfel întrebarea care dintre variantele existente sunt mai eficiente la nivel macro și micro economic, ce fel de efecte distributive au avut ele în țările ce au adoptat sistemul, dacă au încurajat formarea clasei de mijloc sau dimpotrivă au creat mai multă inechitate la nivelul populației sau dacă există o legătură între comportamentul specific al contribuabililor la nivel național și eficiența acestor sisteme. De asemenea este important de urmărit efectele pe care aceste sisteme le-au produs asupra mediului social, economic și politic din fiecare țară.

Stadiul cunoașterii. Cota unică a fost pentru prima dată definită de marele economist Adam Smith, fără ca ea să fie denumită ca atare. Cei care însă au aprofundat tema au fost în anul 1985, profesorii americani Robert Hall și Alvin Rabushka de la Institutul Hoover. Importante studii pe tema taxării proporționale au fost întreprinse și la Harvard University Department of Science de către profesorul Dale Jorgenson.

Cota unică a reprezentat în ultimele două decenii un subiect foarte abordat și în analizele întreprinse de Fondul Monetar Internațional. Inițial studiile efectuate s-au concentrat asupra posibilelor efecte pe care cota unică le-ar putea avea asupra stabilității financiare a țărilor care au adoptat cota unică. Aceste lucrări au evidențiat mai ales inoportunitatea adoptării cotei unice în statele ex comuniste, subliniindu-se pericolul pe care îl reprezintă acest sistem

raportat la veniturile bugetului de stat. Ultimele cercetări întreprinse de către acest organism internațional încearcă să determine în ce măsură cota unică și-a dovedit efectele pozitive și pe cele negative, dat fiind faptul că deja există un istoric care permite această analiză.

Există de asemenea studii realizate pe această temă de prestigioase institute economice internaționale. Unul dintre aceste institute este Hoover Institute de la Universitatea Stanford din Statele Unite ale Americii, mai ales că aici își continuă activitatea de cercetare și părintele cotei unice Alvin Rabushka. Un alt institut important care a publicat studii pe tema cotei unice este Adam Smith Institute din Londra. De obicei aceste studii încurajează autoritățile mai ales din Anglia și Statele Unite ale Americii înspre adoptarea sistemelor bazate pe cota unică, subliniind beneficiile aduse de acest sistem statelor care îl aplică și încercând să simuleze posibilele efecte pe care le-ar putea genera și la nivelul propriilor economii naționale.

Numeroase cercetări pe tema cotei unice au fost realizate de CATO Institute Washington D.C., sub coordonarea expertul în politică fiscală Daniel Mitchell. Acesta, în urma rezultatelor în studiilor întreprinse, a devenit unul dintre cei mai înfocați susținători al sistemului cu cota unică și a competiției fiscale la nivel internațional.

În Europa au fost de asemenea întreprinse diferite studii pe aceeași temă, mai ales la IZA, Institute for the Study of Labour din Germania. Acest institut a publicat numeroase articole referitoare la posibilele efecte pe care le-ar avea introducerea sistemelor fiscale bazate pe cota unică în Europa de Vest și mai ales în Germania.

Cota unică a făcut și în România obiectul de studiu al unor articole. Studiile ample în privința acestui sistem nu există încă, chiar dacă acestea erau foarte necesare mai ales înainte de a se implementa sistemul în vederea determinării posibilelor efecte pe care le-ar putea genera.

Societatea Academică Română (SAR) a întreprins în 2006 un studiu numit *Adevărul despre cota unică*, care încearcă într-un mod echidistant să determine efectele cotei unice la 2 ani de la implementarea ei în România. Concluziile studiului indică faptul că noul sistem fiscal a adus mai multe venituri pentru visteria statului, dar problema care rămâne este aceea că surplusul nu este administrat eficient.

La aproape 5 ani de la implementarea sistemului Grupul de Economie Aplicată (GEA) a întreprins un studiu intitulat Impactul cotei unice asupra inegalității în România. Pornind de la un set de date ale Institutului Național de Statistică privind „Ancheta Bugetelor de Familie“ din anii 2004, 2005 și 2006, studiul concluzionează că sunt „câștigători“ ai cotei unice cei cu venituri mari și foarte mari, că inechitatea în distribuția veniturilor a sporit, iar sumele obținute în plus s-au reflectat într-o creștere a consumului de bunuri curente, în principal.

Obiectivele cercetării. Tema vizată în lucrarea de doctorat este o abordare comparativă a cotei unice văzută prin prisma sistemelor fiscale care o au ca și fundament. Accentul în cadrul lucrării cade în special asupra evaluării acestor sisteme cu cotă unică dar și asupra perspectivelor lor de menținere, îmbunătățire și extindere.

Astfel obiectivele studiului comparativ privind cota unică sunt:

- Clarificarea conceptului de cotă unică în contextul peisajului fiscal internațional actual.
- Determinarea caracteristicilor sistemelor bazate pe cota unică la nivelul țărilor care au adoptat acest sistem.
- Evidențierea efectelor pe care acest sistem le-a avut atât la nivel macroeconomic în țările care aplică cota unică.
- Estimarea eficienței sistemelor fiscale cu cotă unică de impozitare în ceea ce privesc modificările în mărimea produsului intern brut și a veniturilor bugetare, efectele la nivelul consumului gospodăresc, și investițiilor străine directe.

Metodologia de cercetare. Cercetarea științifică fundamentală privind cota unică a avut ca scop luarea în evidență a elementelor necesare pentru definirea cât mai corectă a conceptului. De asemenea s-a avut în vedere determinarea celor mai importante caracteristici ale cotei unice. S-a pus accentul în mod special pe abordarea internațională, având în vedere faptul că teoria economică românească în domeniu este mai puțin bogată. Au fost evidențiate și principalele avantaje și dezavantaje menționate de literatura de specialitate cu privire la sistemele ce au la bază cota unică de impozitare.

Cu ajutorul cercetării aplicative au fost analizate diferitele modele de sisteme fiscale care au la bază cota unică de impozitare. Accentul analizei a fost pus însă asupra modelului românesc.

Ultima parte a lucrării a fost consacrată utilizării rezultatelor cercetării științifice fundamentale și cercetării științifice aplicative pentru propunerea unor îmbunătățiri în cadrul sistemului fiscal din România și nu numai.

Analiza descriptivă s-a efectuat luând în considerare cazuri concrete, s-a încercat pe fiecare sistem analizat în parte să se determine efectele utilizării cotei unice ca fundament al fiscalității naționale.

În vederea formulării ipotezelor de lucru și efectuării măsurătorilor economice au fost utilizate următoarele metode de cercetare științifică: metoda de analiză, metoda comparativă, metoda de cercetare a seriilor cronologice, metode de modelare economică utilizând baze de date statistice precum Eurostat, Banca Mondială, International Financial Statistics și World Development Indicators, respectiv soft-uri informatice specializate: SPSS și Stata 11.

Motivația și importanța cercetării. În lumea modernă nu există sisteme fiscale perfecte, lipsite de inechități, însă, perfecționarea lor în această direcție reprezintă un deziderat al oricărui stat. Mai mult decât atât, se știe faptul că impozitele echitabile nu sunt eficiente, iar cele eficiente nu sunt juste. Cu toate că, până în prezent nu a fost descoperită rețeta care să rezolve problema impunerii fiscale, într-un cadru de echitate și eficacitate absolută, ne dorim ca această lucrare de cercetare să aducă modesta contribuție la diagnosticul și eventual chiar la îmbunătățirea acestor sisteme. Preocuparea noastră pentru studierea cotei unice nu este nouă. Încă din anul 2006 am întreprins o cercetare în vederea evaluării impactului cotei unice asupra economiilor care au adoptat-o, cu accent asupra cazului românesc. Studiul în domeniu a continuat, iar în anul 2007 am susținut lucrarea de diplomă cu titlul Cota unică – experiența internațională și modelul românesc.

Contextul actual al crizei economice internaționale a adus și mai mult în vizor problema găsirii unor soluții de ordin fiscal care să permită o ieșire cât mai rapidă din situația dificilă în care se află economiile multor țări. Și cu această ocazie diferitele sisteme ce aplică cota unică au fost subiect aprins de discuții. Unii specialiști au blamat cota unică încercând să demonstreze că aceasta a reprezentat una dintre cauzele indirecte, dar importante ale crizei prin caracterul ei generator de inechitate socială și polarizare a societății. Mai mult decât atât, cota unică a fost în opinia unor specialiști cauza majoră care a dus la eșecul sistemelor bugetare din țările baltice.

Structura lucrării. Lucrarea este structurată în șapte capitole. Astfel primul capitol al lucrării reprezintă o abordare conceptuală a tematicii legate de sistemele fiscale ce au la bază o cotă unică. Obiectivele primului capitol vizează în principal:

- poziționarea și dimensionarea conceptului de cotă unică la nivelul cunoașterii științifice actuale;
- determinarea stadiului cunoașterii în aria studiului privind sistemele fiscale bazate pe cota unică.

Sunt analizate cu precădere conceptele legate de echitatea impunerii. Se pune accent asupra fundamentelor teoretice ale echității în impozitare, prin prezentarea celor trei teorii existente referitoare la modul în care poate fi percepută echitatea din punct de vedere fiscal.

În acest prim capitol este prezentată pe scurt evoluția sistemelor fiscale din perspectiva tipului de cote folosite, progresive respectiv proporționale. Sunt subliniate și tendințele care se manifestă la nivel global din perspectiva progresivității, respectiv a proporționalității. Accentul cade asupra determinării factorilor care au dus la migrarea multor sisteme fiscale către impozitarea proporțională. Așadar se analizează tendința de aplatizare a cotelor de impozitare la nivel mondial, fiind creionate cauzele care generează această tendință: competiția fiscală, globalizarea, protecționismul etc.

De asemenea este studiată tendința de relaxare și simplificare a sistemelor fiscale care se manifestă actualmente la nivel global. Se pune accentul pe bazele teoretice ale relaxării, fiind expuse în același timp și câteva dovezi empirice care au demonstrat efectele pe care le poate genera asupra unei economii o reformă fiscală care vizează reducerea presiunii fiscale. Sunt înfățișate câteva exemple din istoria Statelor Unite ale Americii și a Marii Britanii.

Modelul pur al cotei unice așa cum a fost el definit de către profesorii Robert Hall și Alvin Rabushka de la Hoover Institute, Universitatea Stanford este de asemenea prezentat. În acest context sunt definite impozitul pe veniturile din salarii și impozitul pe veniturile din afaceri conform viziunii celor doi profesori.

În ultima parte a capitolului întâi se pune accentul pe prezentarea principalelor avantaje și dezavantaje ale impunerii cu cotă unică.

Al doilea capitol reprezintă o abordare științifică axată în principal pe studii de caz relevante în aria de cercetare a construcțiilor fiscale cu cotă unică. În această abordare sistemică și comparativă s-a pornit de la sistemul etalon al cotei unice elaborat de către Robert Hall și Alvin Rabushka în anul 1985.

În procesul de cercetare au fost mai întâi selectate și analizate cele mai importante sisteme fiscale care au la bază cota unică. Pentru o abordare sistematizată, jurisdicțiile au fost tratate pe regiuni.

Astfel, în prima parte a acestui cel de-al doilea capitol au fost analizate sistemele fiscale cu cotă unică din Asia, Europa și America.

De pe continentul asiatic sunt prezentate construcțiile fiscale din Hong Kong, Mongolia, Turkmenistan, Kirghistan, Kazahstan și Irak. A fost abordată și ideea cotei unice în context chinezesc, având în vedere că în acest stat se preconizează o reformă fiscală radicală, poate chiar o cotă unică.

Cea mai cuprinzătoare parte este cea dedicată sistemelor cu cotă unică din Europa centrală și de est. Din anul 1994, cota unică a devenit o parte integrantă a peisajului fiscal din centrul și estul Europei, începând cu Estonia în nord, cu Rusia în est, Macedonia în sud și până în Slovacia în vestul Europei. Lor li s-au alăturat cu timpul alte țări precum Letonia, Lituania, Ucraina, România, Serbia, Georgia, Albania, Muntenegru, Cehia, cercul țărilor cu cotă unică lărgindu-se de la an la an.

Problematica cotei unice în jurisdicțiile din vestul Europei este de asemenea tratată. Sunt descrise pe scurt sistemele fiscale din Insulele Canalului, Jersey și Guernsey. În vestul continentului european întâlnim și prima țară de pe glob care a renunțat la sistemul cotei unice, respectiv Islanda.

Este efectuată și o succintă analiză a sistemelor fiscale care au la bază cota unică de pe continentul American, respectiv Jamaica și Paraguay. Este amintit și cazul Statelor Unite ale Americii unde au existat multiple propuneri pentru adoptarea cotei unice, dar care nu s-au concretizat până în prezent.

Capitolul trei analizează modelul românesc al cotei unice. Se prezintă formula în care a fost adoptată cota unică la noi în țară cu implicațiile noii reforme asupra principalelor impozite. În partea finală sunt expuse succint cele mai importante prevederi ale sistemului fiscal românesc în forma sa actuală.

În capitolul patru este realizată comparația celor mai relevante sisteme ce au în centru cota unică cu sistemul teoretic propus de profesorii de la Hoover Institute, Hall și Rabushka, pornind de la principalele caracteristici ale acestuia. În această idee au fost selectate principalele caracteristici ale sistemului teoretic pe baza cărora s-a construit comparația: simplitate, construcția sistemului, evitarea dublei impunerii, uniformitatea cotelor. Prin intermediul acestor elemente s-au identificat punctele comune sau de diferențiere ale sistemelor cu cotă unică din diferite jurisdicții de pe mapamond în raport cu modelul teoretic.

Al cincilea capitol studiază cota unică sub aspectul eficacității acesteia în cele mai importante teritorii care au adoptat sistemul. Jurisdicțiile alese pentru analiză sunt câteva state ex-comuniste din centrul și estul Europei: Albania, Belarus, Bulgaria, Cehia, Estonia, Georgia, Letonia, Lituania, Macedonia, Muntenegru, România, Rusia, Serbia, Slovacia și Ucraina.

În acest sens sunt analizate evoluția produsului intern brut, a veniturilor bugetare, a investițiile străine directe ca procent din PIB, evoluția consumului casnic în perioada premergătoare adoptării cotei unice și după implementarea acesteia. Instrumentele statistice de analiză sunt atât descriptive cât și empirice. În cazul analizei empirice pentru a determina impactul cotei unice asupra creșterii economice s-a selectat un panel format din 9 țări și s-a conceput un model statistic, respectiv o regresie liniară cu efecte fixe. În cazul studiului privind impactul cotei unice asupra veniturilor bugetare s-a utilizat tot modelarea printr-o regresie liniară de tip OLS pe un panel de 11 țări.

Accentul în cadrul lucrării cade însă pe evaluarea sistemului fiscal cu cotă unică din România. În acest sens s-a întreprins un studiu bazat pe o anchetă socială realizată pe un eșantion de 100 de întreprinderi în vederea determinării și măsurării impactului pe care această construcție fiscală a avut-o asupra performanței companiilor, asupra mediului de afaceri, asupra poverii fiscale, asupra economiei subterane și asupra legislației și procedurilor fiscale. În cadru cercetării au fost utilizate atât abordări calitative cât și cantitative.

Capitolul șase încearcă să determine perspectivele cotei unice, dar și probabilitățile de răspândire ale acestui tip de construcție fiscală.

În ultimul capitol sunt descrise cele mai importante concluzii și rezultate obținute pe parcursul cercetării întreprinse și sunt formulate o serie de recomandări legate de îmbunătățiri care ar putea fi aduse sistemului fiscal românesc actual.

1. COTA UNICĂ – FUNDAMENTE ȘI EVOLUȚII

Ideea de cotă unică nu este o noutate în teoria și practica impozitării. Încă din timpuri medievale au existat asemenea încercări. La nivel teoretic, sistemul fiscal bazat pe cota unică își are rădăcinile în scrierile „părintelui capitalismului” Adam Smith. Cei care însă au aprofundat această temă au fost, profesorii americani Robert Hall și Alvin Rabushka de la Institutul Hoover. Reforma fiscală propusă de Hall și Rabushka are la bază o singură cotă de impozitare pentru toate tipurile de venit și reprezintă o schimbare fundamentală în ceea ce privește modul de colectare a veniturilor din impozite de către stat.

Cota unică pentru veniturile corporațiilor nu reprezintă în viziunea celor doi doar un înlocuitor al clasicului impozit pe profit, ci ea acoperă toate tipurile de afaceri și nu doar profiturile societățile comerciale.

Însă pentru a clarifica mai bine modul în care cei doi autori au clasificat tipurile de impozit trebuie menționat că indiferent de categoria de venit asupra căruia se face impunerea el nu poate fi încadrat decât în 2 clase și anume: impozitul pe veniturile din afaceri și impozitul pe salarii (în această categorie fiind cuprinse și pensiile).

Dintre cele mai importante caracteristici ale sistemului fiscal bazat pe cota unică subliniate de către cei doi autori amintim:

- ***Impozitează o dată și numai o dată un anumit fel de venit și cât mai apropiat de sursă.***
- ***Impunerea se face uniform la nivelul veniturilor***, adică fără să existe diferențieri între diferitele tipuri de venit.
- O alta caracteristică care merită a fi amintită este faptul că ***sistemul își propune în același timp o taxare a consumului.***

Necesitatea de introducere rapidă a cotei unice a apărut în țări care au trecut prin perioade de tranziție, din dorința acestora de învingere și de depășire a handicapului economic printr-o creștere robustă a economiei. Dacă această introducere este însoțită de un nivel moderat al presiunii fiscale, interesul pentru afaceri profitabile, pentru muncă suplimentară, pentru economii și investiții este stimulat. Acesta este primul și poate cel mai important avantaj al sistemului fiscal care are în centru cota unică. (Tulai & Juhasz, 2007)

Pe lângă acesta mai există și alte beneficii pe care le generează cota unică, cel puțin la fel de importante:

- Crearea de avuție națională.
- Simplitate.
- Echitatea în fața impozitelor .
- Cota unică ar putea fi un ajutor foarte important în lupta autorităților cu evaziunea fiscală.
- Dacă sistemul ar fi adoptat în forma propusă de Robert Hall și Alvin Rabushka ar duce la eliminarea dublei impuneri.
- Un alt beneficiu care ar putea fi atribuit acestei noi abordări fiscale este eficiența crescută a impozitelor.
- Răspândirea sistemelor bazate pe cota unică a dus la o crescândă competitivitate la nivel mondial.

Dintre dezavantajele cotei unice cel mai comentat este cel legat de potențialul *pericol de reducere al veniturilor la buget* în cazul în care economia nu reacționează corect și prompt la relaxarea fiscală. Experiențele celor care au introdus cota unică au infirmat această amenințare și mai mult decât atât, veniturile la buget au crescut în loc să se reducă.

Unii oponenți ai cotei unice consideră că aceasta conduce la o *competiție fiscală nesănătoasă* între țări, care amplifică migrația capitalului și a forței de muncă. Cei care adoptă cota unică devin, în viziunea unor specialiști, un nou tip de paradis fiscal. Un asemenea dezavantaj poate fi eliminat prin proceduri de armonizare care devin indispensabile în condițiile integrării regionale și ale globalizării.

2. COTA UNICĂ - EXPERIENȚA INTERNAȚIONALĂ

Cota unică a fost subiectul unor discuții aprinse încă de la mijlocul anilor 1980. Așa cum am precizat și anterior în 1985, Robert Hall și Alvin Rabushka de la Hoover Institution au publicat “Cota unică”, una dintre analizele cele mai exhaustive făcute în favoarea cotei unice. Chiar în următorul an, candidatul republican la președinția Statelor Unite ale Americii, Steve Forbes și-a bazat întreaga campanie electorală pe aceeași idee simplă: o singură cotă de impozitare pentru toți americanii. În curând ecourile dezbaterii americane pe această temă s-au făcut auzite și în Marea Britanie, unde ideea cotei unice a fost sprijinită de numeroși economiști și nu numai.

Deși cota unică nu a avut urmări nici în Statele Unite și nici în Marea Britanie, cel puțin deocamdată, un număr de țări importante au adoptat-o și au reușit astfel să dea un imbold serios economiilor lor naționale. Conform revistei “*The Economist*”, adoptarea de către Hong Kong a sistemului cotei unice a fost esențială pentru expansiunea uneia dintre cele mai înfloritoare economii de pe glob: “Tradiția locală privind impozitele mici și simple... este privită ca fiind factorul principal care determină creșterea economică uimitoare”. (*The Economist*, 2000) Insulele Channel oferă un exemplu și mai convingător privind eficiența cotei unice: un nivel uniform de 20% al cotei a dus economia insulelor la performanța de a depăși economia Angliei și pe cea a Țării Galilor din punct de vedere al creșterii economice.

Din 1994, cota unică a devenit o parte integrantă a peisajului fiscal din centrul și estul Europei, începând cu Estonia în nord, cu Rusia în est, Georgia în sud și până în Slovacia în vestul Europei. Lor li s-au alăturat cu timpul alte țări cum sunt Letonia, Lituania, Ucraina, Serbia, Rusia și România. Din 2007 Macedonia aplică și ea sistemul impunerii cu cotă unică, (Rabushka, 2005) iar în 2008 Cehia și Bulgaria s-au alăturat și ele cercului țărilor care au adoptat acest sistem. Albania aplică de asemenea un sistem bazat pe o cota proporțională de 10% din ianuarie 2008, iar Ungaria din 2011.

Tabelul 1. Cota unică în cele mai importante jurisdicții

Jurisdicția	Anul adoptării
Jersey	1940
Hong Kong	1947

Guernsey	1960
Estonia	1994
Letonia	1995
Lituania	1996
Rusia	2001
Serbia	2003
Ucraina	2004
Irak	2004
Romania	2005
Georgia	2005
Turkmenistan	2005
Kirghistan	2006
Macedonia	2006
Islanda	2007
Mongolia	2007
Kazahstan	2007
Muntenegro	2007
Albania	2008
Bulgaria	2008
Mauritius	2009
Belarus	2009
Ungaria	2011

Sursa: Propriile prelucrări

3. MODELUL ROMÂNESC AL COTEI UNICE

Din 1 ianuarie 2005, în România a intrat în vigoare Ordonanța de Urgență a Guvernului pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal care prevede introducerea cotei unice de 16%.

Se poate afirma fără nici o urmă de îndoială că reforma sistemului fiscal românesc a adus o schimbare pentru fiecare contribuabil fie el salariat, liber profesionist, proprietar de microîntreprindere, deținător de acțiuni sau depozite bancare sau chiar pensionar. Dacă schimbarea a fost una de augur sau nu, depinde de la caz la caz. Totuși câștigătorii noului sistem de taxe și impozite par a fi mai numeroși decât perdantii.

Atunci când a fost introdusă, cota unică a determinat modificări fiscale la nivelul impunerii majorității categoriilor de venit.

Veniturile din salarii

În funcție de tipul de venit pe care îl obțin și de modul în care și-au negociat salariile, românii au putut afla dacă cota de impunere de 16% a venit cu mai mulți bani sau, dimpotrivă, cu pierderi. În mod evident, 16% înseamnă mai puțin și decât 18%, cât era în anul 2004 cota minimă la impozitul pe salarii, și decât 40%, nivelul maxim la care aceasta urca. Astfel, în locul tranșelor de 18%, 23%, 28%, 34% și 40%, impozitarea salariilor se face de la începutul lui 2005 cu 16%.

Veniturile celor care practică profesiuni liberale

Venit mare - câștig pe măsură în urma reformei fiscale a fost regula și pentru profesiunile liberale. Avocații, notarii, medicii, experții contabili și consultanții din diferite domenii au fost poate printre cei mai avantajați de noua fiscalitate. În vechiul sistem progresiv de impunere veniturile mari ale acestora făceau să fie încadrați la cota maximă de 40%. De la 1 ianuarie 2005 impozitul a devenit și pentru ei de 16%.

Veniturile proprietarilor de microîntreprinderi

Veniturile patronilor de microîntreprinderi au fost serios afectate de noile reglementări fiscale. Putem susține aceasta deoarece microîntreprinderile au trebuit să plătească începând cu ianuarie 2005 un impozit de 3% pe veniturile din orice sursă, față de 1,5% din cifra de afaceri cum era până în 2004 inclusiv. La această dublare a impozitului pe venituri s-a adăugat și majorarea impozitului pe dividende de la 5% la 10% și ulterior la 16%, ceea ce ar fi ridicat suma ce o avea de plată per total patronul microîntreprinderii.

Veniturile din pensii

Pensionarii se numără printre beneficiarii aplicării sistemului fiscal cu cotă unică de impozitare. Aceasta deoarece și pensiile au fost impozitate cu 16% din 2005. Până în 2004 inclusiv pensiile care depășeau suma de 8 milioane lei vechi erau impozitate progresiv pe tranșe cu 18%, 23%, 28%, 34% și 40%. De asemenea începând cu 2005 suma neimpozabilă lunară a crescut de la 8 milioane lei vechi la 9 milioane lei vechi. Cu alte cuvinte impunerea de 16% se aplică doar pensiilor ce depășesc 9.000.000 lei vechi.

Veniturile din drepturi de autor

Și pentru scriitori, compozitori, ziariști și celelalte profesii care obțin venituri din valorificarea proprietății intelectuale impozitul pe venit a fost stabilit la 16%. Față de cele 15 procente care se rețineau până în 2004 anticipat în timpul anului, la sursă, din 2005 nu s-au mai reținut decât 10%, ceea ce înseamnă că diferența rămâne la contribuabil până la sfârșitul anului, când la globalizare, când se realizează regularizarea până la 16%, după ce se deduce o cotă de cheltuieli deductibile de 40% din venitul brut, respectiv de 50% în cazul lucrărilor de artă monumentală.

Veniturile posesorilor de acțiuni și depozite bancare

În forma inițială a noilor reglementări ce vizau reforma fiscală, impozitul pe dobânzi rămânea la același nivel de 1%, autoritățile considerând că o majorare a impozitului pentru asemenea venituri ar putea descuraja economisirea. De aceea privind strict din punct de vedere al fiscalității se poate afirma că pentru banii câștigați cel mai bun loc de plasare la acea dată rămânea banca.

Pentru posesorii de acțiuni în schimb lucrurile s-au schimbat și s-au schimbat în rău. Atracția câștigurilor potențiale mari de pe piața de capital a fost umbrită oarecum deoarece impozitul pe dividende avea să se dubleze în 2005 față de 2004. Cota de impunere în acest caz crescuse și în cazul persoanelor fizice de la 5% la 10%, nivel valabil înainte doar în cazul persoanelor juridice. În cazul acestora din urmă nivelul de impozitare urma să rămână același și anume cel de 10%. În cazul unei vânzări a acțiunilor deținute persoanele fizice aveau de plătit în urma câștigului obținut un impozit de 1%.

Veniturile din chirii

Când vine vorba despre veniturile din chirii, până în 2004 se utiliza baremul cotelor progresive, cu cotă anticipată de 15%. Din 2006, cota anticipată de impozit valabilă este cota de 16%. Venitul impozabil din închiriere se stabilește din 2005 prin scăderea din venitul brut a unei deduceri de 25%, indiferent dacă este vorba de bunuri mobile (pentru care înainte deducerea era de 30%) sau bunuri imobile (pentru care deducerea înainte de 2005 era de 50%).

Din 2005 și până astăzi Codul fiscal și prevederile sale au cunoscut numeroase modificări. Guvernul n-a reușit din păcate să-și țină promisiunea făcută la începutul anului 2005, aceea de a asigura stabilitatea și predictibilitatea mediului legislativ din perspectiva fiscalității.

4. COMPARAȚIA MODELELOR EXISTENTE CU MODELUL PUR AL COTEI UNICE

Analizând sistemele bazate pe cotă unică observăm o serie de asemănări și deosebiri prin raportare la modelul teoretic al cotei unice propus de Robert Hall și Alvin Rabushka de la Stanford University.

Sub aspectul simplificării sistemelor evoluția se resimte doar din perspectiva modului mai facil de calcul datorită reducerii și uniformizării cotelor de impunere, a eliminării excepțiilor și a scutirilor. Acest aspect este foarte vizibil în cazul sistemului din România, pe când în cazul altor națiuni cum ar fi cazul Belarusului simplificarea nu este foarte perceptibilă. Simplificarea este resimțită și din perspectiva modalităților de declarare în unele jurisdicții. Totuși cel mai simplu sistem raportat la modelul propus de Hall și Rabushka rămâne sistemul de impunere al Hong Kong-ului.

Din perspectiva modului de construcție a sistemului fiscal se observă că toate sistemele europene păstrează varianta clasică de împărțire a veniturilor în funcție de criterii juridice și nu economice. Același lucru se verifică și în cazul țărilor cu cotă unică din America și Asia.

În acest peisaj global, nota discordantă o face tot Hong Kong-ul, care este singura jurisdicție de pe glob care respectă principiul economic al clasificării veniturilor în scopuri fiscale, prin împărțirea acestora în venituri din salarii și veniturilor din afaceri. Unele jurisdicții precum România, Albania, Macedonia și Insulele Mânecii practică cote unitare pentru toate tipurile de afaceri, ceea ce reduce inechitatea și ferește mediul de afaceri de distorsiuni din perspectiva concurenței, dar clasificarea veniturilor are la bază tot rațiuni de ordin juridic.

Evitarea dublei impunerii este o regulă foarte des încălcată în jurisdicțiile studiate. Sunt state care se încadrează în liniile modelului pur precum Hong Kong, și altele precum Bulgaria și Rusia care încearcă să se apropie de acest deziderat impozitând dividendele cu o rată mai scăzută.

Țările din centrul și estul Europei au sisteme de impozitare asemănătoare: cotele de impunere sunt reduse, uniformitatea este respectată în primul rând prin renunțarea la progresivitate în impunerea salariilor. Există însă și sisteme care respectă regula păstrării aceleiași cote pentru

toate tipurile de venit. În vestul Europei, în Jersey și Guernsey, impunerea se face cu cote uniforme de 20%. Hong Kong-ul nu păstrează regula uniformității pentru toate veniturile, și chiar mai mult le oferă contribuabililor posibilitatea de a fi impuși pentru veniturile din salarii cu cote progresive.

Pe lângă țările care au adoptat sisteme cu cotă unică există o serie de alte state care își doresc implementarea unui asemenea sistem. Este cazul statelor Unite ale Americii și cazul Chinei unde există discuții la nivel politic care vizează această opțiune. Pe de altă parte, în Europa de Vest, Islanda este prima țară din lume care datorită greutăților financiare generate de criza economică a renunțat la cota unică. De asemenea Republica Cehă și Slovacia au revenit la impunerea progresivă a veniturilor din salarii.

Dacă ar fi să înglobăm concluziile analizei efectuate într-una singură, am remarca faptul că nici unul din sistemele fiscale care au făcut obiectul studiului nu respectă întru totul caracteristicile modelului pur de cotă unică. Dacă ar fi să evidențiem câteva cazuri mai aparte, am aminti modelul Hong Kong-ului care respectă în esență proprietățile cotei unice propusă de Hall și Rabushka.

Tabelul 2. Comparația sistemelor actuale cu cotă unică cu modelul pur

Nr. Crt.	Jurisdicția	Simplitate	Design general	Evitarea dublei impuneri	Uniformitatea cotelor
1	Hong Kong	Da	Da	Da	Nu
2	Estonia	Nu	Nu	Nu	Da
3	Lituania	Nu	Nu	Nu	Nu
4	Letonia	Nu	Nu	Nu	Nu
5	Rusia	Nu	Nu	Nu	Nu
6	Serbia	Nu	Nu	Da	Nu
7	Romania	Parțial	Nu	Nu	Da
8	Slovacia	Parțial	Nu	Da	Nu
9	Ucraina	Nu	Nu	Nu	Nu
10	Georgia	Nu	Nu	Nu	Nu
11	Macedonia	Parțial	Nu	Nu	Da
12	Albania	Parțial	Nu	Nu	Da
13	Munteșnegru	Parțial	Nu	Nu	Da
14	Bulgaria	Nu	Nu	Nu	Nu
15	Republica Ceha	Nu	Nu	Nu	Nu
16	Belarus	Nu	Nu	Nu	Nu

17	Jersey	Nu	Nu	Nu	Da
18	Guernsey	Nu	Nu	Nu	Da
19	Paraguay	Nu	Nu	Nu	Nu

5. *Sursa*: Propriile prelucrări

5. EFICACITATEA COTEI UNICE

Impactul cotei unice asupra veniturilor bugetare

În toate cazurile analizate veniturile bugetare au înregistrat evoluții pozitive în anii care au urmat introducerii cotei unice, excepție făcând cazul Albaniei, unde adoptarea noului sistem a coincis cu o contracție a veniturilor bugetare datorită în principal debutului crizei economice și financiare mondiale. Este de subliniat de asemenea că trendul de creștere a veniturilor bugetare exista și anterior modificărilor fiscale aduse de cota unică.

Analizând centralizatorul creșterilor înregistrate de veniturile bugetare în anul anterior introducerii cotei unice și în anii ce au urmat adoptării noului sistem fiscal, putem observa că în majoritatea țărilor ritmul de creștere al veniturilor a scăzut după implementarea acestei reforme fiscale.

Tabelul 3. Impactul cotei unice asupra veniturilor la bugetul statului

Țară	1 an înainte de reformă	anul reformei	I an după reformă	al II-lea an după reformă
Albania	10,8	9,7	16,8	3,1
Belarus	36,7	-4,4	8,9	18,4
Bulgaria	20,0	14,7	-8,6	-4,3
Cehia	11,6	0,3	-1,9	2,7
Estonia				23,5
Georgia	65,7	25,2	29,6	35,2
Lituania	220,6	53,2	45,5	19,8
Macedonia	1,4	14,9	13,8	-6,3
Munte negru	40,0	36,8	20,5	-18,0
Romania	30,7	22,5	22,8	20,5
Rusia	66,6	25,0	21,2	20,0
Serbia	47,0	16,1	23,9	22,1
Slovacia	11,9	5,1	8,7	6,2

Ucraina	24,9	26,2	44,1	27,4
---------	------	------	------	------

Sursa: Propriile prelucrări

Impactul cotei unice asupra produsului intern brut

Schimbarea regimului fiscal în țările analizate a venit cu o creștere a PIB-ului în cea mai mare parte a jurisdicțiilor. De asemenea este de subliniat faptul că în peste jumătate din cazuri creșterea PIB a fost superioară în anii ce au urmat implementării cotei unice față de anii anteriori.

Tabelul 4. Efectele cotei unice asupra produsului intern brut

Țară	Creșterea PIB %				
	2 ani înainte de reforma	1 an înainte de reformă	anul reformei	I an după reformă	al II-lea an după reformă
Albania	5,76	5,4	5,9	7,7	3,3
Belarus	8,65	10,2	0,6	7,6	6,8
Bulgaria	6,51	6,4	6,2	-5,5	0,2
Cehia	6,81	6,1	2,5	-4,1	2,3
Estonia			-1,6	2,2	5,7
Georgia	1,10	5,9	9,6	9,4	12,3
Jamaica	0,95	-0,9	7,0	7,7	-4,0
Letonia	-11,40	2,2	-2,1	3,6	8,3
Macedonia	4,35	5,0	6,1	5,0	-0,9
Munte negru	4,20	8,6	10,7	6,9	-5,7
Romania	5,24	8,5	4,2	7,9	6,3
Rusia	6,35	10,0	5,1	4,7	7,3
Serbia	5,58	3,9	2,4	8,3	5,6
Slovacia	4,58	4,8	5,1	6,7	8,5
Ucraina	5,27	9,6	12,1	2,8	7,4

Sursa: World Bank Database și propriile prelucrări

Impactul cotei unice asupra investițiilor străine directe

Teoretic, orice guvern ar trebui să fie interesat de atragerea investițiilor străine directe. Acestea pot genera noi locuri de muncă, pot aduce noitehnologii și, în ansamblu, pot încuraja creșterea economică și ocuparea forței de muncă. (Talpoș & Ludoșan, 2012) Conform datelor cuprinse în tabelul de mai jos putem afirma că odată cu implementarea construcțiilor fiscale ce au în centru cota proporțională de impunere, statele supuse analizei au înregistrat în marea lor majoritate evoluții favorabile în ceea ce privește atragerea de investiții străine directe. Se pare că simplificarea sistemelor de impozitare și reducerea ratelor pentru principalele tipuri de impozite au reușit să atragă capital străin mai numeros, investițiile străine ca procent în PIB, înregistrând creșteri față de anii anteriori adoptării noului sistem de impunere.

Tabelul 5. Efectul cotei unice asupra investițiilor

Țară	Investițiile ca procent din % PIB				
	2 ani înainte de reforma	1 an înainte de reformă	anul reformei	I an după reformă	al II-lea an după reformă
Albania	28,9	29,2	29,4	32,4	29,1
Belarus	35,9	39,2	39,0	41,3	39,8
Bulgaria	32,1	34,1	37,5	29,4	24,9
Cehia	26,8	27,0	25,3	21,7	22,3
Estonia		26,1	27,0	28,2	28,1
Georgia	32,5	29,4	33,5	30,1	34,2
Jamaica	14,7	14,2	14,5	15,6	18,2
Letonia	9,8	16,6	15,0	18,1	20,6
Lituania				22,6	21,0
Muntenegro	17,7	25,4	33,8	40,7	27,1
Romania	13,9	12,9	18,5	29,7	23,7
Rusia	14,8	18,7	21,5	20,0	20,0
Serbia	13,9	12,9	18,5	29,7	23,7
Slovacia	29,1	24,6	26,3	28,9	28,0

Ucraina	20,2	22,0	21,2	22,6	24,8
---------	------	------	------	------	------

Sursa: World Bank Database și propriile prelucrări

Efectele cotei unice în România

La introducerea cotei unice în România începând cu anul 2005, analiștii economici susțineau că este prea devreme pentru a spune cu precizie cum va arăta economia românească în urma introducerii cotei unice de impozitare de 16 la sută. Ei nu s-au ferit totuși să prezinte ce s-ar putea întâmpla, în teorie, în cazul în care cota unică ar avea numai efecte pozitive. Ei arătau că dacă surplusul de venituri al firmelor și al persoanelor fizice ar rezulta în investiții și economii, efectele ar fi deosebit de benefice.

La sfârșitul anului 2005 comparativ cu anul 2004 bugetul consolidat arăta astfel:

- ✓ Deficitul peste nivelul programat sau a celui insinuat de unii analiști că s-ar putea realiza nu s-a înregistrat.
- ✓ Veniturile la bugetul de stat au crescut nominal cu 16,4%, respectiv cu 6,6% în termeni reali, în 2005 față de 2004. Astfel temerile legate de scăderea drastică a încasărilor la bugetul de stat nu s-au adeverit.
- ✓ Se observă că veniturile din impozitele directe, afectate fiind de cota unică, au înregistrat scăderi. Cele mai afectate au fost veniturile aferente impozitului pe venit și salarii unde scăderea reală a fost de 13,2%. Bugetul însă a fost salvat de impozitele indirecte și în special de încasările aferente TVA-ului care au adus statului în 2005 venituri cu 24,9% mai mari decât în anul 2004. Și încasările din accize au crescut în termeni reali cu 4,5%, iar cele din taxe vamale cu 15,4% (Tulai & Bizo, 2006).

Anul introducerii cotei unice a adus o creștere a PIB-ului cu 4%, mult mai scăzută decât cea înregistrată în anul 2004, când acest indicator a înregistrat o creștere de 8%. În 2006 însă majorarea PIB revine la 8%, ca în 2008 să se înregistreze un nivel record de peste 9% în termeni nominali.

Din bilanțurile contabile aferente anilor 2004 și 2005 rezultă că agenții economici români au obținut performanțe economico - financiare îmbunătățite în primul an de cotă unică față de anul precedent, rezultate care pot fi sintetizate astfel:

- diferența dintre rata legală de impunere și rata efectivă de impunere s-a micșorat, iar în anul 2005, în premieră pentru perioada post comunistă, rata de impozitare realizată a fost superioară ratei legale;
- rata profitabilității înregistrată la nivelul agenților economici a suferit o ameliorare, cu toate că modernizarea și re tehnologizarea în cadrul companiilor românești s-a amplificat, chiar și prin investiții realizate prin împrumuturi, ceea ce a condus la majorarea cheltuielilor;
- profitul agenților economici a sporit în anul 2005, ajungând la 9,3% per total economie, iar pierderile s-au redus cu 3%;
- paralel cu fenomenele descrise mai sus a avut loc și o consolidare a disciplinei financiare și o scădere a arieratelor datorită implementării unor măsuri legislative ce au vizat mărirea eficienței procesului de impunere și sporirea gradului de colectare a obligațiilor către bugetul consolidat al statului;
- menținerea gradului de îndatorare în condițiile creșterii fondurilor rămase la dispoziția societăților, prin reducerea impozitului pe profit, ceea ce a făcut posibil să crească cheltuielile cu investițiile (6,6% în termeni reali a cheltuielilor cu echipamentele) (Comisia Națională de Prognoză, 2006:1).

Impactul cotei unice – evidențe empirice

Din analiza efectuată prin intermediul instrumentelor statistice descriptive, am observat că, fără a avea nici un alt factor de control, produsul intern brut a înregistrat în majoritatea statelor analizate majorări, însă în cele mai multe cazuri exista un trend de creștere anterior care a continuat și în anul introducerii cotei unice, uneori ritmul de creștere fiind chiar mai redus. Veniturile la bugetul consolidat al statelor au înregistrat de asemenea evoluții, însă trendul ascendent s-a manifestat în cele mai multe jurisdicții și înainte de introducerea cotei unice.

Impactul cotei unice asupra produsului intern brut

În cazul studiului de față s-a optat în vederea analizării impactului cotei unice asupra PIB pentru o regresie liniară multiplă. Pentru construirea modelului liniar de regresie am definit investițiile și consumul gospodăresc drept variabile independente, în timp ce valoarea

Produsul Intern Brut a fost considerată a fi o variabilă dependentă (rezultativă). CU este inclusă în regresie cu scopul de a studia efectul cotei unice asupra produsului intern brut, precum și asupra celorlalte variabile din regresie. Așadar metoda de analiză utilizată este cea de modelare econometrică, folosindu-se pachetul software STATA11 .

$$PIB_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 * INV_{i,t} + \beta_2 * CS_{i,t} + \beta_3 * CU_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

$PIB_{i,t}$ - Produsul Intern Brut la prețul pieței aferent țării i la momentul t , exprimat ca o creștere procentuală comparativ cu perioada precedentă

$INV_{i,t}$ = formarea brută a capitalului aferentă țării i la momentul t exprimate ca o creștere de la o perioadă la alta,

$CS_{i,t}$ = consumul gospodăresc aferent țării i la momentul t exprimat ca o creștere de la o perioadă la alta

CU = variabilă dummy aferentă țării i la momentul t care ia valoarea 1 în perioadele în care se aplică cota unică și 0 pentru perioadele în care nu se aplica cota unică.

În vederea analizei impactului pe care cota unică l-a avut asupra creșterii economice s-a utilizat un panel format din 9 țări, respectiv: Ucraina, Bulgaria, Estonia, Kazahstan, România, Rusia, Letonia și Albania. Perioada analizată se întinde pe un interval de 20 ani. Astfel, intervalul studiat este 1992-2011 pentru toate statele analizate. Data introducerii cotei unice diferă însă de la țară la țară.

Analizând rezultatele obținute prin modelare și prezentate în tabelul de mai sus, se desprind următoarele concluzii:

- în urma estimării regresiei cu efecte fixe s-a obținut o probabilitate mai mică de 0,05 (respectiv 0,0384) ceea ce indică faptul că regresia are efecte fixe. În urma modelării cu efecte aleatoare s-a obținut o probabilitate de 0,1322, peste pragul de 0,05, ceea ce demonstrează că modelul nu are efecte aleatoare. În concluzie s-a optat pentru modelul cu efecte fixe obținându-se rezultatele de mai sus.

- testul F – statistic, cu o valoare mare (112,36), valoare ce depășește pragul critic, iar Prob (F - statistic) cu o valoare foarte mică, de 0,0000, demonstrează faptul că modelul de regresie este foarte bun;

- coeficientul de corelație, cu o valoare de 67,05%, denotă faptul că legătura statistică între variabila rezultativă – PIB și cele explicative – investiții, consum gospodăresc și cota unică este puternică;

- valorile erorilor standard a coeficienților funcției de regresie sunt mai mici, în modul, decât valorile coeficienților, ceea ce întărește veridicitatea estimării acestuia, concluzie susținută și de valorile mici ale probabilității;

Având în vedere considerentele de mai sus se poate aprecia că modelul ales poate fi considerat reprezentativ pentru a descrie impactul pe care investițiile, consumul gospodăresc și cota unică o au asupra PIB.

Tabelul 6. Impactul investițiilor, consumului gospodăresc și a cotei unice asupra PIB

Variabila	INV	CS	CU
Coeficientul	0.141***	0.410***	1.74*
t-statistic	(9.33)	(10.58)	(1.88)

Notă: *, ** și *** reprezintă pragurile de semnificație pentru 1%, 5%, respectiv 10%. În paranteză se află valorile t-statistic.

Din model se desprinde faptul că, în cazul țărilor din panel:

- investițiile și consumul au un impact pozitiv foarte semnificativ asupra creșterii PIB.
- cota unică are un impact pozitiv semnificativ asupra creșterii PIB.

Impactul cotei unice asupra veniturilor bugetare

Cercetare noastră analizează impactul unor determinanți de ordin fiscal și economic, mult mai importanți în contextul actual al crizei economice și financiare, asupra veniturilor bugetare, utilizând o regresie liniară multiplă. Astfel în cadrul modelului liniar de regresie veniturile bugetare reprezintă variabila dependentă, iar creșterea PIB, inflația și șomajul sunt utilizate ca și variabile explicative. La fel ca și în analiza anterioară CU este inclusă în regresie cu scopul de a studia efectul cotei unice asupra produsului intern brut, precum și asupra celorlalte variabile din regresie.

$$VB_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 * PIB_{i,t} + \beta_2 * INF_{i,t} + \beta_3 * S_{i,t} + \beta_4 * CU_{i,t} + \epsilon_{i,t}$$

unde:

$VB_{i,t}$ – Veniturile bugetare aferente țării i la momentul t , exprimate ca o creștere procentuală comparativ cu perioada precedentă

$PIB_{i,t}$ - Produsul Intern Brut la prețul pieței aferent țării i la momentul t , exprimat ca o creștere procentuală comparativ cu perioada precedentă

$INF_{i,t}$ = inflația aferentă țării i la momentul t

$S_{i,t}$ = rata șomajului aferentă țării i la momentul t

$CU_{i,t}$ = variabilă dummy aferentă țării i la momentul t care ia valoarea 1 în perioadele în care se aplică cota unică și 0 pentru perioadele în care nu se aplica cota unică.

Pentru realizarea acestui studiu s-a avut în vedere un panel format din 11 țări, respectiv: Albania, Belarus, Bulgaria, Cehia, Georgia, Kazahstan, Macedonia, Mongolia, România, Rusia și Slovacia. Perioada analizată se întinde pe un interval de 14 ani, respectiv între anii 1997-2010. La fel ca și în studiul anterior s-a pornit de la un eșantion format din toate țările care aplică cota unică exceptând Jamaica și Hong Kong, dar dat fiind faptul că pentru multe nu au fost regăsite date statistice s-a ajuns la eșantionul conform tabelului de mai jos. Au fost utilizate date anuale, seriile statistice fiind constituite din 14 observații pentru fiecare țară. Sursa informațiilor utilizate este Fondul Monetar Internațional.

Analizând rezultatele obținute prin modelare și prezentate în tabelul de mai sus, se desprind următoarele concluzii:

- în urma estimării regresiei cu efecte fixe s-a obținut o probabilitate mai mică de 0,5 ceea ce indică faptul că regresia nu are efecte fixe. În urma modelării cu efecte aleatoare s-a obținut o probabilitate de 0,3553, peste pragul de 0,05, ceea ce demonstrează că modelul nu are efecte aleatoare. În concluzie s-a optat pentru o regresie liniară fără efecte obținându-se rezultatele de mai sus.

- testul F – statistic, cu o valoare mare (748,60), valoare ce depășește pragul critic, iar Prob (F - statistic) cu o valoare foarte mică, de 0,0000, demonstrează faptul că modelul de regresie este bun;

- totuși coeficientul de corelație, cu o valoare de 38,30%, denotă faptul că variabila rezultativă – venituri bugetare este explicată prin cele explicative – creșterea PIB, inflație, șomaj și cota unică numai în proporție de 38,30%.

Tabelul 7. Impactul creșterii PIB, a inflației, a șomajului și a cotei unice asupra veniturilor bugetare

Variabila	PIB	INF	S	CU
-----------	-----	-----	---	----

Coefficientul	0.815	1.320***	-0.024	-5.991
t-statistic	(1.73)	(33.67)	(-.13)	(-0.70)

Notă: *, ** și *** reprezintă pragurile de semnificație pentru 1%, 5%, respectiv 10%. În paranteză se află valorile t-statistic.

Din model se desprinde faptul că, în cazul țărilor din panel,

- creșterea PIB are un impact pozitiv dar ne semnificativ asupra variabile rezultative;
- inflația are un impact pozitiv foarte semnificativ asupra creșterii veniturilor bugetare;
- șomajul și cota unică au un impact negativ dar ne semnificativ asupra evoluției veniturilor bugetare.

Evaluarea sistemului cu cotă unică românesc pe baza anchetei sociale

Obiective

După cum am prezentat și anterior, Guvernul României a introdus începând cu anul 2005 o serie de măsuri de ordin fiscal cu scopul de a reduce povara fiscală și de a îmbunătăți mediul de afaceri. În vederea evaluării din perspectiva agenților economici a acestui nou sistem fiscal ce are în centru cota de unică de impunere de 16% ne propunem realizarea unei cercetări statistice. Studiul se concentrează asupra determinării modului în care este perceput de către agenții economici impactul cotei unice asupra:

- performanțelor companiilor;
- mediului de afaceri românesc;
- poverii fiscale;
- economiei negre;
- legislației și procedurilor fiscale.

Metodologie

Studiul se bazează pe un chestionar aplicat unui eșantion de 100 de întreprinderi românești. Aplicarea chestionarelor a avut loc pe parcursul anului 2011. Metodele folosite în evaluarea sistemului fiscal cu cotă unică sunt atât cantitative cât și calitative.

În vederea asigurării reprezentativității eșantionului s-a folosit metoda eșantionării stratificate. Criteriul de stratificare utilizat a fost mărimea întreprinderii în funcție de numărul de angajați. În vederea construirii corecte a eșantionului au fost utilizate ultimele rapoartări publice ale

Institutului Național de Statistică privind activitatea întreprinderii și a rezultat un eșantion format din: 89 de întreprinderi cu 0-9 angajați, 8 întreprinderi cu 10-49 angajați, 2 întreprinderi cu 50-249 angajați și 1 întreprindere cu peste 250 de angajați.

Rezultate

Cota unică a fost percepută ca un factor ce a determinat îmbunătățirea performanțelor întreprinderilor legate de lichiditate și profitabilitate. Creșteri ale lichidității și ale profitabilității au fost resimțite mai ales de societățile din domeniul serviciilor.

Introducerea sistemului cu cotă proporțională a avut efecte moderate asupra creării de noi locuri de muncă. Beneficiile în această direcție au fost resimțite mai ales de către întreprinderile care au între 0 și 9 angajați și care au ca obiect de activitate prestarea de servicii.

Cota unică de impozitare a stimulat moderat activitatea investițională a companiilor. Cele care au considerat cota unică un imbold spre a efectua investiții au fost întreprinderile din domeniul producției.

În același timp peste 90% dintre agenții economici subliniază că introducerea sistemului de impozitare cu cotă unică nu este un pas suficient în direcția îmbunătățirii mediului de faceri. În acest context autoritățile trebuie să încerce să completeze această măsură cu altele care să ducă la atragerea investitorilor. Printre acestea s-ar număra și măsuri privind reinvestirea profitului care să fie aplicabile și în zona micilor afaceri.

De asemenea instituțiile de colectare și control privind impunerea ar trebui să își construiască o reputație mai solidă în sensul eliminării la maxim a influențelor politice și a elementelor de corupție și a implementării unei strategii de management al resurselor umane mai eficiente.

În proporție de 61% întreprinderile chestionate consideră sistemul cu cotă unică un imbold moderat pentru atragerea investitorilor străini. De aceea cota unică ar trebui să devină în continuare în strategia de atragere a investitorilor străini un element central de promovare a avantajelor fiscale pe care țara noastră le oferă.

Cea mai mare parte a companiilor chestionate, respectiv 57% dintre acestea, au resimțit o scădere a poverii fiscale după schimbările de la nivelul anului 2005.

Impunerea ce are la bază cota proporțională este apreciată de 93% dintre întreprinderi ca fiind un sistem mai bun decât cel cu cote progresive. În privința perspectivelor cotei unice în contextul anilor care vor urma, 81% dintre companii sunt de părere că acest sistem va fi menținut în România.

În privința reducerii evaziunii fiscale, din perspectiva întreprinderilor chestionate, impactul generat de cota unică este unul nesemnificativ. Astfel, atât munca la negru cât și declararea unor salarii mai mici decât cele efective rămân practici foarte des întâlnite și după adoptarea noului sistem. Nu a avut loc nici o creștere în declararea veniturilor reale ale întreprinderilor. În acest sens aparatul de control fiscal al statului ar trebui îmbunătățit, prin adoptarea de strategii și norme de control cu rezultate imediate în spectrul colectării de venituri suplimentare și reducerii evaziunii fiscale.

Schimbările frecvente ale prevederilor legislative reprezintă în continuare un punct slab al sistemului fiscal românesc. Cu toate că legislația în vigoare prevede că orice schimbare de ordin fiscal să fie făcută cu minim 6 luni înainte de implementarea ei, acest lucru nu a fost respectat tocmai de făuritorii legii. De aici și nemulțumirea companiilor, care nu își pot respecta țintele de buget stabilite, bulversați de schimbările de peste noapte a Codului Fiscal.

6. PERSPECTIVELE COTEI UNICE

Mulți economiști împărtășesc impresia că în țările cu economii dezvoltate legile fiscale au devenit din ce în ce mai complexe, aparatul de impunere este din ce în ce mai costisitor, iar sistemul fiscal creează o multitudine de distorsiuni. Discuțiile privind reformarea acestor construcții fiscale devin din ce în ce mai aprinse, în condițiile în care în estul Europei tot mai multe țări au adoptat regimuri de impunere simplificate ce au la bază o singură cotă.

La mijlocul și sfârșitul deceniului trecut au apărut semne că această cotă unică ar putea să devină o realitate chiar și în vestul Europei, acolo unde domnesc guverne cu orientări social-democrate. Creșterea ratei șomajului și creșterea economică destul de mică păreau să schimbe atitudinea guvernanților vest europeni vis-à-vis de fiscalitate.

Pe de altă parte însă, în Slovacia, guvernul care a renunțat la impozitare progresivă și a introdus cota unică nu a mai fost reales. Noile partide din guvernul slovac au promis în timpul campaniei electorale că vor reveni la soluția de impozitare progresivă. "În legătură cu sistemul de impozitare pe baza cotei unice, îndoielile au venit nu doar din partea populației, a electoratului, ci și din partea specialiștilor în economie", scrie Robert Anderson, corespondentul de la Praga al cotidianului britanic Financial Times. În 2013 Slovacia a renunțat la cota unică, impozitând veniturile persoanelor fizice cu două cote stabilite în funcție de mărimea veniturilor.

Mai mult decât atât, un raport realizat de Fondul Monetar Internațional subliniază unele aspecte negative legate de cota unică de impozitare. Conform raportului se pare că acolo unde cota unică a înregistrat nivele de peste 20%, ea nu a reușit să aducă mai multe venituri statului. Ba chiar mai mult relaxarea fiscală nu a crescut apetitul de muncă al contribuabililor și în unele cazuri l-a scăzut.

Astăzi însă omenirea înfruntă o provocare de proporții: cea mai semnificativă contracție a economiei globale din ultimele șase decenii. Se pune astfel întrebarea dacă în acest context rețeta cotei unice mai este viabilă, iar dacă da, care ar putea fi aportul acesteia la relansarea economică sau de ce sistemul ar trebui menținut.

În contextul mondoeconomic actual majorarea cotelor de impozitare nu reprezintă soluția cea mai indicată. Această măsură ar putea avea drept efect o migrare a agenților economici spre economia subterană sau, în scenariul cel mai pesimist, ar putea da naștere la falimente în lanț. Acestea ar conduce la scăderi ale încasărilor la bugetele naționale în timp ce necesitățile de finanțare pe palierul social ar crește simțitor.

7. CONCLUZII GENERALE ȘI PERSPECTIVE ALE CERCETĂRII

Un studiu întreprins la Washington în anul 1996 arată că înțelegerea unui sistem cu cotă unică și a tuturor implicațiilor pe care le aduce un astfel de sistem este o adevărată aventură (Hall et al., 1996). Astfel, în limita posibilităților materiale și temporale, lucrarea de față a încercat să evidențieze o parte din impactul pe care l-a avut acest sistem din punct de vedere economic în principalele jurisdicții care îl aplică.

Din analiza efectuată pe baza instrumentelor statisticii descriptive se observă că impactul cotei unice asupra consumului gospodăresc, asupra investițiilor străine directe și asupra nu poate fi foarte ușor evidențiat. Și asta din mai multe considerente. Astfel în cazul țărilor baltice creșterea PIB-ului face parte din peisajul primilor ani de după adoptarea cotei unice, după ce în anii precedenți s-au înregistrat scăderi în ceea ce privește acest indicator. Și creșterea veniturilor la bugetul statului devine mai evidentă după implementarea noului sistem de impunere, iar consumul gospodăresc și investițiile străine directe sporesc substanțial în acea perioadă. În schimb în celelalte țări pentru care s-a realizat studiul evoluțiile diferă de la caz la caz. Astfel, la nivelul produsului intern brut, anul implementării cotei unice vine cu creșteri, dar este de reținut faptul că ratele de creștere a PIB sunt în multe dintre cazuri mai mici sau egale cu cele înregistrate în anii ce preced introducerea noului sistem. Este cazul Rusiei, Serbiei, Slovaciei, Albaniei și României. Există însă state în care ratele de creștere ale PIB-ului sunt semnificativ mai mari în anii ce au urmat adoptării față de perioada anterioară. În această situație se află Ucraina, Macedonia și Muntenegru.

În ceea ce privește veniturile bugetare, acestea au înregistrat creșteri în toate statele analizate în anii care au urmat implementării sistemului cu cotă proporțională. Este însă de subliniat că trendul de creștere al veniturilor exista și anterior schimbărilor fiscale amintite.

Investițiile străine directe ca procent în PIB au avut evoluții oscilante. Astfel în cazul Rusiei, Georgiei, Ucrainei și României valorile investițiilor străine directe ca procent în PIB în anii ce au urmat cotei unice nu au devansat pe cele înregistrate anterior. În schimb pentru Albania, Macedonia și Serbia noul sistem de impunere se pare că a contat mult în decizia străinilor de a investi în aceste țări, evoluțiile fiind semnificative în raport cu perioadele precedente.

Consumul a înregistrat creșteri semnificative în Albania și Macedonia după adoptarea cotei unice. În schimb în Serbia s-au înregistrat scăderi, iar în Rusia, Slovacia și Ucraina ratele de creștere au fost comparabile cu cele anterioare schimbării fiscale.

În cazul României noul sistem fiscal a adus schimbări importante, unele benefice, altele mai puțin benefice.

În structura veniturilor statului cele mai importante mutații s-au produs prin schimbarea ponderii și a importanței impozitelor indirecte în raport cu cele directe. Această modificare a fost de altfel anunțată ca fiind esența noii filosofii fiscale. Prin relaxarea fiscalității directe s-a urmărit încurajarea muncii suplimentare și a afacerilor profitabile, iar prin fiscalizarea consumului s-a încercat încurajarea economisirii și chiar raționalizarea consumului. Din nefericire toate acestea nu s-au adevărat întru totul. Asupra contribuabililor, persoane fizice și agenți economici, au rămas în 2005 venituri suplimentare datorită relaxării fiscale de cca 1 miliard de Euro. Reproșul celor de la FMI a fost acela că bugetul României a pierdut acești bani. Premierul de la acea dată afirma că România nu a pierdut acești bani, ci ei au rămas la îndemâna celor care i-au creat și care le-au dat oricum o întrebuințare mai bună decât ar fi făcut-o statul. Nu este mai puțin adevărat că o anumită parte din acești bani a fost folosită pentru consum. Ar fi însă greșit să credem că escaladarea consumului s-a datorat în mare măsura relaxării fiscale. În fapt, creșterea acestuia s-a realizat mai ales pe seama exploziei cunoscute a creditelor pentru consum și a miliardelor de Euro aduse în țară de către românii care lucrează în străinătate. (Tulai & Bizo, 2006)

Cererea suplimentară a populației a fost îndreptată cu prioritate spre bunuri de folosință îndelungată, în principal produse electrocasnice care astfel au devenit accesibile și pentru oamenii de rând. Este puțin probabil ca cei cu venituri mari care au beneficiat mai mult de relaxarea fiscalității directe să-și fi completat dotările casnice cu astfel de produse. Dimpotrivă, este mai plauzibilă ipoteza că au economisit și au investit acești bani. (Tulai & Bizo, 2006)

În contextual acestor evoluții trebuie remarcat și impactul negativ pe care criza economică și financiară mondială a avut-o asupra tuturor indicatorilor studiați. Astfel în cazul majorității jurisdicțiilor analizate anul 2009 a venit cu involuții ai principalilor indicatori macroeconomici. Totuși ar fi de remarcat cazul Albaniei și Macedoniei, unde PIB-ul a crescut în 2009, respectiv a

scăzut foarte puțin. Ceea ce au în comun aceste două state este că au adoptat cota unică în 2007 și nivelul cotelor unice este cel mai redus din Europa, 10%, respectiv 9%.

Modelarea întreprinsă asupra panelului de 9 state selectate a oferit indicii mai clare privind impactul cotei unice asupra creșterii economice. Astfel în urma interpretării rezultatelor obținute s-a constatat că impactul cotei unice asupra produsului intern brut este pozitiv semnificativ.

Din ancheta socială realizată pe un eșantion reprezentativ de întreprinderi românești au fost obținute de asemenea rezultate interesante. Astfel percepția agenților economici este aceea că introducerea sistem cu cotă unică a avut un impact pozitiv asupra profitabilității și lichidității celor mai mulți agenți economici privați. Efectele asupra creării de noi locuri de muncă și asupra sporirii investițiilor au fost însă moderate. În același timp cota unică a micșorat povara fiscală pentru cele mai multe dintre companii. Reducerea economiei subterane rămâne însă o problemă nerezolvată în peisajul fiscal românesc, impactul cotei unice asupra acesteia fiind ne semnificativ. Mediul de afaceri autohton a avut numai de câștigat în urma adoptării noului sistem fiscal. Se pare că cel mai mare câștig adus întreprinzătorilor din România de cota unică este simplificarea sistemului de impunere. Cu toate acestea mai există și alte măsuri pe care autoritățile românești le-ar putea lua în direcția simplificării procesului impozitării. Introducerea unor prevederi suplimentare privind reinvestirea profitului mai ales pentru întreprinderile mici și mijlocii ar fi binevenite. De asemenea în România există o multitudine de alte impozite care apasă greu pe umerii contribuabililor cu venituri reduse. Același fenomen este întâlnit și în cazul companiilor de dimensiuni reduse care se dovedesc a fi buni plătitori de impozite.

Tot din același studiu a reieșit că frecvența schimbărilor de ordin legislativ în domeniul fiscal trebuie redusă și în același timp modificările să se realizeze cu respectarea prevederilor din Codul Fiscal. Și calitatea serviciilor administrative în domeniul impunerii ar trebui să crească, atât în ceea ce privește pregătirea resurselor umane cât și în privința procedurile interne. De asemenea influențele politice și elementele de corupție din acest sector ar trebui complet eliminate, iar abordarea contribuabililor și a problemelor de procedură fiscală ar trebui să se facă de o manieră obiectivă și independentă. Comparând sistemul de impunere cu cote progresive cu cel care are la bază cota unică de impozitare întreprinderile românești îl preferă pe cel din urmă, considerându-l mai bun.

Dacă privim asupra perspectivelor cotei unice, întreprinzătorii români sunt de părere că aceasta va fi menținută. Rămâne de văzut dacă schimbările politice interne ale anilor următori vor determina modificări majore în peisajul fiscal.

Perspectivelor pe care sistemul de impunere cu cotă unică le are la nivel global sunt favorabile acesteia. Există oricum o tendință certă de aplatizare a ratelor de impunere la nivel mondial, impozitarea progresivă intrând în dizgrație. Acest lucru se datorează impactului negativ pe care progresivitatea o are asupra creșterii economice și a efectului ei malthusianist. În schimb impunerea proporțională vine să rezolve aceste chestiuni fără a afecta echitatea fiscală, în condițiile în care există deduceri consistente sau se folosesc alte pârghii de politica socială.

În ceea ce privește posibilele direcții de cercetare ar fi util de determinat corelația care există între diferitele caracteristici ale sistemului cu cotă unică și performanțele sistemelor fiscale în materie de colectare a veniturilor bugetare și de stimulare a mediului de afaceri.

De asemenea analiza realizată în această lucrare poate fi extinsă și în direcția cercetării corelației care ar putea să existe între structura unui sistem fiscal și datoria externă a unui stat, având în vedere problematica tot mai acută privind criza datoriilor suverane.

Concluzionând putem spune că sistemele fiscale cu cotă unică caracterizează în special economiile în curs de dezvoltare, ele devenind un important instrument în politica multor state de încurajare a activității economice, dar simpla introducere a cotei unice nu a rezolvat pe de ntregul problemele cu care se confruntă aceste state. De asemenea trebuie subliniat că sistemele fiscale cu cotă unică din estul și centrul Europei nu sunt sisteme pure, caracteristicile lor fiind în multe cazuri diferite de modelul teoretic.

Despre eficacitatea unui astfel de sistem în țările dezvoltate există doar exemplul Hong Kong-ului, care chiar dacă lasă la alegerea contribuabililor modul de impunere, proporțional sau progresiv, putem afirmă că este sistemul fiscal cel mai apropiat de modelul pur al cotei unice, prin prisma faptului că majoritatea covârșitoare a contribuabililor alege impunerea proporțională, fiind în același timp respectate și celelalte condiții privind simplitatea sistemului, evitarea dublei impuneri și modalității de abordare a veniturilor supuse fiscalizării. Așadar, cazul Hong Kong-ului este unul de excepție atât prin forma suplă a construcției fiscale și apropierea acesteia de modelul pur, dar mai ales prin rezultatele pe care această

jurisdicție le-a obținut de-a lungul anilor de impunere cu cotă unică în ceea ce privește încasările la bugetul de stat, asigurarea unui mediu propice pentru investitori și gradul de reziliență ridicat de care a dat dovadă acest teritoriu în acești ultimi ani de criză economică și financiară. Toate acestea ne conduc la ideea că sistemele fiscale cu cotă unică asigură un maxim de rezultate cu cât respectă mai mult caracteristicile ce definesc modelul teoretic al lui Hall și Rabushka.

Considerăm așadar că avantajele introducerii unui sistem de impunere cu cotă unică veritabilă ar putea fi multiple pentru mediul economic și social. De asemenea o asemenea construcție are efecte deosebit de favorabile pentru o economie aflată în tranziție pentru că:

- Sistemul fiscal cu cotă unică este simplu, impozitul putându-se repartiza ușor între contribuabili în raport cu puterea contributivă a fiecăruia. În plus, din punct de vedere al colectării duce la simplificarea aparatului administrativ, deci și la eliminarea birocrăției. Contribuabilul are posibilitatea de a se ocupa mai mult de activitatea sa de bază decât de grija virării la termene diferite a tuturor impozitelor.
- Permite stabilirea exactă și echitabilă a mărimii impozitului, în primul rând deoarece mărimea se stabilește în funcție de puterea contributivă a fiecărui contribuabil.
- Plata impozitului se generalizează prin caracterul universal al impozitului și fiecare contribuabil ar ști mărimea exactă a obligațiilor către stat.

Cu toate acestea, apotarea unei construcții fiscale cu cotă unică trebuie însoțită de o strategie fiscală coerentă și elaborată pe termen lung. Acestea ar putea fi rezolvate prin renunțarea la interesele, fie ele mai mari sau mai mici ale celor responsabili cu politica fiscală. Așadar se poate spune că și cota unică are nevoie de un anume combustibil pentru a putea să funcționeze ca un veritabil motor al creșterii și dezvoltării economice și acel combustibil se numește strategie fiscală coerentă.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

CĂRȚI

1. Hada, T. & Macavei, L., (2011), Fiscalitatea din România în anul 2011, Ed Aeternitas, Alba Iulia.
2. Hall, R. E. & Rabushka, A. & Armey, D. & Eisner, R. & Stein, H., (1996), Fairness and Efficiency in the Flat Tax (1996), American Enterprise Institute, Washington D. C., disponibil la http://www.aei.org/docLib/20021130_70450.pdf.
3. Heath, A., (2006), Flat Tax: Towards a British Model, disponibil la <http://www.taxpayersalliance.com/flattax.pdf>.
4. Lauré, M., (1993), Science fiscale, P.U.F. ,Paris, p.13.
5. Mill, J. S., (1885), Principles Of Political Economy, p. 538 disponibil la <http://www.gutenberg.org/files/30107/30107-h/30107-h.html#toc289>.
6. Musgrave, R. A. & Musgrave, P. B., (1973), Public Finance în Theory and Practice, Editura Mc. Grow-Hill Book Company, p.118.
7. Rabushka, A. & Hall, E. R., (2007), The Flat Tax, updated and revised edition, Hoover Institution, pag. 91, disponibil la http://media.hoover.org/documents/0817993115_79.pdf.
8. Tulai, I. C., (1995), Teorie și practică financiară, Ghid alfabetic, Editura Dacia, Cluj-Napoca, p.127.
9. Tulai, I. C., (2003), Finanțele Publice și fiscalitatea, Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, p. 193-212

ARTICOLE

1. Adams, S., (2009), Foreign direct investment, domestic investment, and economic growth in Sub-Saharan Africa, Journal of Policy Modeling, 31, 939-949
2. Afonso, A. & Furceri, D., (2010), Government size, composition, volatility and economic growth," European Journal of Political Economy, Elsevier, vol. 26(4), pages 517-532, Decembrie.
3. Afonso, A. & Jalles, J.T., (2012), Fiscal volatility, financial crises and growth, Applied Economics Letters, Taylor and Francis Journals, vol. 19(18), pages 1821-1826, Decembrie
4. Agenda Institute (2007), The Craggy Flat-Tax Reform, disponibil la http://www.agendainstitute.org/img/foto/agenda_policy%20brief_nr.4_en.pdf
5. Agnello, L. and Sousa, R. M., 2009. "The determinants of public deficit volatility," Working Paper Series 1042, European Central Bank.
6. Anghelache, C., (2011), Analiza corelației între PIB și consumul final, Economie teoretică și aplicată Volumul XVIII (2011), No. 9(562), pp. 84-93
7. Armey, D., (1995), Caveat Emptor. The Case against the National Sales Tax, The Policy Review, iunie 1995, pp. 31-35, disponibil la <http://www.unz.org/Pub/PolicyRev-1995q3-00031>
8. Bakos, P. & Benczúr, P. & Benedek, D., (2009), The Elasticity of Taxable Income: Estimates and Flat Tax Predictions using the Hungarian Tax Changes in 2005 MNB Working Papers 2008/7, Magyar Nemzeti Bank (the central bank of Hungary) disponibil la http://tatk.elte.hu/index.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=1365
9. Bărbureanu, R., (2005), Efectele cotei unice de impozitare: Scenarii optimiste și pesimiste disponibil la <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/Business/2273/Efectele-cotei-unice-de-impozitare-scenarii-optimiste-si-pesimiste>
10. Batt, H.W.,(2005), Painless Taxation, disponibil la http://www.cooperativeindividualism.org/batt-h-william_painless-taxation.html
11. Bădărău, L., (2008) - Flat tax makes non-residents seek taxation in Romania, disponibil la <http://www.zf.ro/zf-english/flat-tax-makes-non-residents-see-taxation-in-romania-3588177/>
12. Belke, A., Dobnik, F., & Dreger, C. (2011). Energy consumption and economic growth: new insights into the cointegration relationship, Energy Economics, 33, 782-789.
13. Benedek, D., (2011), Behavioural Response to Income Taxation A Study of the Hungarian Tax System , MPRA, University Library of Munich, Germany, disponibil la http://www.econ.ceu.hu/download/thesis/Thesis_Benedek_final.pdf

14. Biriş, G., (2005), Nu sunt Mafalda. Dar totuși..., Revista Capital, Lumea în 2006
15. Bistriceanu, G. D.,(1995), Cotele de impozit, Revista „Impozite și taxe”, nr.12, pag.95-96.
16. Blomstrom, M., Lipsey, R. E., & Zejan, M., (1996). Is fixed investment the key to economic growth, The Quarterly Journal of Economics, 111, 269-276.
17. Bohacek, R. & Zubrick, J., (2011), A Flat Tax Reform in an Economy with Occupational Choice and Financial Frictions, Economic Journal, Royal Economic Society, vol. 122(565), pages 1313-1345, December disponibil la http://home.cerge-ei.cz/RADIM/publications/Bohacek_Zubricky.pdf
18. Boland, R.,(2010), Hong Kong Tax: A Beginners Guide, disponibil la <http://gohongkong.about.com/od/businessbasics/a/HongKongTax.htm>
19. Boris, M. & Miroslav, V. & Cok, M., (2007), The Income Tax Reform in Slovenia: Should the Flat Tax Have Prevailed?, MPRA Paper, University Library of Munich, Germany disponibil la http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1682911
20. Cajner, T. & Grobovšek, J. & Kozamernik, D., (2006), Welfare and Efficiency Effects of Alternative Tax Reforms in Slovenia, IB Magazin: Revista pentru dezvoltare durabilă - Ljubljana: Inst, ISSN 1318-2803, ZDB-ID 21580005 lea. - Vol.. 40.2006, 1/2, p. 125-136, disponibil la http://www.cefsee.org/upload/czrf/mo_files/lang_slo/1204617867ROr4FT.pdf
21. Cassou, P. S. & Lansing J. K.,(2000), Growth Effects of a Flat Tax, Working Paper, Federal Reserve Bank of Cleveland disponibil la <http://www.cepr.org/meets/wkcn/3/3504/papers/cassou.PDF>
22. Center for economic Analysis (2008), Tax Policy Assesment in Macedonia, Skopje, disponibil la http://www.cea.org.mk/Documents/CEA%20Final%20fiscal%20report_final.pdf
23. Chren, M., (2006), The Slovakian Tax System: Key Features and Lessons for Policy Makers, Prosperitas, Vol. VI, No VI, September 2006, disponibil la <http://www.freedomandprosperity.org/Papers/slovakia/slovakia.shtml>
24. Cohen, S B., (1999), The Vanishing Case For Flat Tax Reform: Growth, Inequality, Saving, And Simplification, Valparaiso University Law Review, Volum 33, nr. 3, pp. 819-853, disponibil la http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=219173
25. Colombo, G. & Schnabel, R. & Schubert, S. (2008), Basic Income Reform in Germany: A Microsimulation-AGE Analysis disponibil la <http://www.aiel.it/bacheca/BRESCIA/papers/colombo.pdf>
26. Comisia Națională de Prognoză, (2006), Cum a îmbunătățit cota unică competitivitatea firmelor, disponibil la <http://www.cnp.ro/user/repository/dd5dd51c898efc9fe13c.pdf>
27. Cornia, G. C. & Nelson, R. D., (2010), State Tax Revenue Growth and Volatility, Federal Reserve Bank of St. Louis *Regional Economic Development*, 6(1), pp. 23-58
28. Decoster, A. & De Swerdt, K. & Orsini, K., (2010), A Belgian Flat Income Tax: Effects on Labour Supply and Income Distribution, Discussion papers, Katholieke Universiteit Leuven, Centrum voor Economische Studiën disponibil la <https://www.econ.kuleuven.be/tem/jaargangen/2001-2010/2010/2010-1/RBE%201-2010%20-%203%20-%20A%20Belgian%20Flat%20Income%20Tax.pdf>
29. De Long, J. B., & Summers, L. H. (1991). Equipment investment and economic growth. The Quarterly Journal of Economics, CVI, 445-502.
30. Deloitte, (2008), Doing Business in Tukmenistan, disponibil la <http://www.psg.deloitte.com/resources/DoingBusinessInTurkmenistan.pdf>
31. Devereux, M. B. & Love, D. R. F., (1994), The Effects of Factor Taxation in a Two-Sector Model of Endogenous Growth, Canadian Journal of Economics, Canadian Economics Association, vol. 27(3), pages 509-36, August, disponibil la <http://ideas.repec.org/a/cje/issued/v27y1994i3p509-36.html>,
32. Díaz-Giménez, J. & Pijoan-Mas, J. (2011), Flat Tax Reforms: Investment expesing and productivity, C.E.P.R. Discussion Papers disponibil la <ftp://ftp.cemfi.es/wp/11/1101.pdf>
33. Dobrescu, E., (2008), Cota unica de impozitare stimuleaza creșterea economica, Financiarul, ediția online, disponibil la http://www.financiarul.com/articol_16325/cota-unica-de-impozitare-stimuleaza-cresterea-economica.html

34. Doorman, F., (2000), "Flat taxes, flat markets and economic crisis: consequences of the global concentration of capital", în Doorman, F., *Global Development*, [Jan van Arkel International Books](http://home.wanadoo.nl/f.j.doorman/PaEnFlatTax.htm), disponibil la <http://home.wanadoo.nl/f.j.doorman/PaEnFlatTax.htm>
35. Elger, P. & Lindqvist, G., (2007), *Equilibrium Analysis for Sweden, Flat Tax Reforms: a Dynamic General*, Stockholm School of Economics, Department of Economics, Master Thesis 2007, disponibil la <http://arc.hhs.se/download.aspx?MediumId=358>
36. Engen, E. & Skinner, J., (1996), *Taxation and economic growth*, BER Working Papers, National Bureau of Economic Research disponibil la <http://www.nber.org/papers/w5826>
37. European Parliament, (2000), *Personal and company taxation*, Fact Sheet no. 3.4.8, October 19, 2000, disponibil la http://www.europarl.eu.int/factsheets/3_4_8_en.htm.
38. Ferguson, R., Wilkinson, W., & Hill, R., (2000). *Electricity use and economic development*, Energy Policy, 28, 923-934.
39. Foldvary, F. E., (2004), *U.S. Imposes Flatly Wrong Tax on Iraq*, The Progress Report, disponibil la <http://www.progress.org/2004/fold335.htm>
40. Fuest, C. & Peichl, A. & Schaefer, T., (2007), *Is a Flat Tax Politically Feasible in a Grown-up Welfare State?*, FiFo Discussion Papers - Finanzwissenschaftliche Diskussionsbeiträge, University of Cologne, FiFo Institute for Public Economics Disponibil la http://www.fifo-koeln.org/pdf/FiFo-CPE-DP_07-06.pdf
41. Garner, B., (2007), *It ain't Slovakia*, Czech Business Weekly, April 10, 2007, disponibil la <http://www.cbw.cz/phprs/2007041031.html>.
42. González, M. and Pijoan-Mas, J., (2005), *The Flat Tax Reform: A General Equilibrium Evaluation for Spain*, CEMFI Working Paper 0505 Mai, 2005, disponibil la <ftp://ftp.cemfi.es/wp/05/0505.pdf>
43. Gorodnichenko, Y. & Martinez-Vazquez, J. & Peter, K. S., (2008), *Myth and Reality of Flat Tax Reform: Micro Estimates of Tax Evasion Response and Welfare Effects in Russia*, IZA Discussion Papers, Institute for the Study of Labor (IZA), disponibil la <http://ideas.repec.org/p/iza/izadps/dp3267.html>
44. Grecu, A., (2004), *The Flat Tax – The British Case*, Research, Adam Smith Institute, Londra, noiembrie 2004, disponibil la <http://www.adamsmith.org/research/reports/flat-tax-the-british-case>
45. Greenberg, D., (2009), *The Flat Tax: An Examination of the Baltic States*, *CUREJ: College Undergraduate Research Electronic Journal*, University of Pennsylvania, disponibil la <http://repository.upenn.edu/curej/130>.
46. Hadler, S. & Moloi, Ch. & Wallace, S., (2007), *Flat Taxes: A Policy Note*, Georgia State University, Andrew Young School of Policy, International Studies Program, Working Paper 07-06, disponibil la <http://ideas.repec.org/p/ays/ispwps/paper0706.html>
47. Henry, G., (1881), *The Common Sense of Taxation*, The North American Review, Volumul 130, p. 296, disponibil la <http://www.jstor.org/stable/25100980>
48. Hinst, D., (2010), *Flat Tax Reforms in Estonia and Slovakia as Perspectives for Croation Tax Reform*, disponibil la <http://files.lrinka.lt/analitiniai darba>
49. International Monetary Fund, (2006), *Republic of Estonia. Staff Report for the 2006, Article IV Consultation*, November 1, 2006, disponibil la <http://www.imf.org/external/pubs/ft/scr/2006/cr06418.pdf>.
50. International Monetary Fund, (2007), *Slovak Republic, Article IV Consultation Discussions, Preliminary Conclusions of the Mission*, March 13, 2007, disponibil la <http://www.imf.org/external/np/ms/2007/031307.htm>.
51. Ionescu, C., (2005), *Cota unică tulbură Europa*, disponibil la http://www.sfin.ro/articol_2648/cota_unica_tulbura_europa.html
52. Jones, L.E. & Manuelli, R. E. & Rossi, P. E., (1993), *On the Optimal Taxation of Capital Income*, NBER Working Papers 4525, National Bureau of Economic Research, disponibil la <http://ideas.repec.org/s/nbr/nberwo.html>

53. Jorgenson, D., (2003), [Efficient Taxation of Income](http://harvardmagazine.com/2003/03/efficient-taxation-of-in.html), *Harvard Magazine*, martie-aprilie, 2003 disponibil la <http://harvardmagazine.com/2003/03/efficient-taxation-of-in.html>
54. Kalchev, E., (2009), Flat Tax in the Eu – “Something of Craze”? the Bulgarian Case, Proceedings of 7th International Conference «Economic Integration, Competition and Cooperation», 2-3 Aprilie, 2009, Opatija, University of Rijeka – Faculty of Economics, disponibil la SSRN: <http://ssrn.com/abstract=2237417> sau <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2237417>
55. Keen, M., Yitae, K., & Varsono, R., (2006), The ‘Flat Tax (es): Principles and Evidence, *International Tax and Public Finance*, Springer, vol. 15(6), pages 712-751, December, disponibil la <http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp06218.pdf>.
56. King, R. G. & Rebelo, S., (1990), Public Policy and Economic Growth: Developing Neoclassical Implications, NBER Working Papers, National Bureau of Economic Research, disponibil la <http://ideas.repec.org/s/nbr/nberwo.html>
57. Kniesner, J. T. & Ziliak, P J., (2006), Evidence of Tax-Induced Individual Behavioral Responses, disponibil la http://gaton.uky.edu/Faculty/Ziliak/Kniesner_Ziliak_TaxSurvey.pdf
58. Koenig, E. F, Gregory, W. H. (1998), The Dynamic Impact Of Fundamental Tax Reform Part 1: The Basic Model, *Economic and Financial Policy Review*, Federal Reserve Bank of Dallas, issue Q 1, pages 24-37 disponibil la <http://www.dallasfed.org/research/er/1998/er9801c.pdf>
59. Krajcir , Z., (2006), Flat Tax in Slovakia – case for policy lessons?, *International Academic Forum on Flat Tax Rate* organizat de Center of Excellence in Finance, Bled, Slovenia și disponibil la <http://www.cef-see.org/index.php?location=1094>
60. Larsen, T., (2006), A Flat Tax in Denmark?, *International Academic Forum on Flat Tax Rate* organizat de Center of Excellence in Finance, Bled, Slovenia și disponibil la http://www.cef-see.org/upload/czrf/mo_files/lang_slo/1204617488IEEoZpECtD.pdf
61. Laitner, J., (1995), Quantitative Evaluations of Efficient Tax Policies for Lucas' Supply Side Models, *Oxford Economic Papers*, Oxford University Press, vol. 47(3), pages 471-92, July.
62. Lucas, R. E, (1990), Supply-Side Economics: An Analytical Review, *Oxford Economic Papers*, Oxford University Press, vol. 42(2), pages 293-316, April disponibil la <http://ideas.repec.org/s/oup/oxecpp.html>
63. Mankiw, N. G., Romer, D., & Weil, D. N., (1992), A contribution to the empirics of economic growth. *The Quarterly Journal of Economics*, 107, 407-437
64. Marinescu, C., (2004), Butaforia optimului fiscal, *Centrul pentru Economie și Libertate*, Bucuresti, disponibil la <http://ecol.ro/content/butaforia-optimului-fiscal-impozit-progresiv-vs-cota-unica>.
65. Marinescu, C. (2005), [Mitul criteriului eficienței în știința economică](#), *Revista Analiză și Prospectivă Economică*, Ed. ASE, p. 49-53
66. [Marx, K.](#), (1875), [Critique of the Gotha Program "Part I"](#), accesat la data de 15.07.2008, disponibil la http://en.wikipedia.org/wiki/From_each_according_to_his_ability_to_each_according_to_his_need#cite_ref-CGP_P1_0-0
67. Mitchell, D., (2007), Another Flat Tax Nation ?, disponibil la <http://www.cato-at-liberty.org/another-flat-tax-nation/>
68. Mitchell, D., (2007), Montenegro Joins the Flat Tax Club, disponibil la <http://www.cato-at-liberty.org/montenegro-joins-the-flat-tax-club/>
69. Mitchell, D., (2007), The global flat tax revolution, *Cato Policy Report*, vol XXIX No. 4, disponibil la http://www.cato.org/pubs/policy_report/v29n4/cpr29n4-1.pdf
70. Mitchell, D. J., (2005), A Brief Guide to the Flat Tax, Backgrounder, *The Heritage Foundation*, nr. 1866, 7 iulie 2005, disponibil la www.heritage.org
71. Mitchell, D. J., (2007), Albania Joins the Flat Tax Club, disponibil la <http://www.cato-at-liberty.org/albania-joins-the-flat-tax-club/>
72. Moșteanu, T. & Iacob, M., (2007), Considerations Regarding the International Taxation, *Theoretical and Applied Economics*, *Asociația Generală a Economistilor din România - AGER*, vol. 3(3(508)), pages 11-16, March, disponibil la <http://store.ectap.ro/articole/4.pdf>.

73. Murray, R., (1988), The Case Against the Flat Tax, The Free Market Reader, L.H. Rockwell, ed., Auburn, Mises Institute, pp. 342-362 disponibil la <http://mises.org/rothbard/flattax.pdf>
74. Osman O. & Doicin A., (2005), Ce va aduce fiecăruia cota unică de impozitare, revista Capital, nr.2, 13 februarie 2005
75. Paulus, A. & Peichl, A., (2008), Effects of flat tax reforms in Western Europe on equity and efficiency, FiFo Discussion Papers - Finanzwissenschaftliche Diskussionsbeiträge, University of Cologne, FiFo Institute for Public Economics
76. Paying Taxes 2009, (2009), The global picture, a PriceWaterHouseCooper study in collaboration with World Bank and International Finance Corporation, disponibil la http://web.sulik.sk/files/12/file_17_1.pdf
77. Pecorino, P., (1993), Tax structure and growth in a model with human capital, Journal of Public Economics, Elsevier, vol. 52(2), p. 251-271, Septembrie, disponibil la <http://ideas.repec.org/s/eee/pubeco.html>
78. Peichl, A. & Schaefer, T. & Scheicher, C. (2008), Review of Income and Wealth, International Association for Research in Income and Wealth, vol. 56(3), pages 597-619, 09, disponibil la <http://ideas.repec.org/a/bla/revinw/v56y2010i3p597-619.html>
79. Peichl, A., (2007), Distributional Effects of a Flat Tax Reform in Germany - A Microsimulation Analysis, CEF - International Academic Forum on Flat-Tax-Rate on February 3rd 2006, disponibil la http://www.cef-see.org/upload/czrf/mo_files/lang_slo/1204617605H8jT1.pdf
80. Peichl, A. (2008), Could the World be Flat? Simulating Flat Tax Reforms in Western Europe, PhD thesis, Universität zu Köln, disponibil la <http://kups.ub.uni-koeln.de/2347/>
81. Popescu, I., (2006), Impozitele cu care intrăm în Europa, revista Capital Nr.28, 13 iulie 2006
82. Rabushka, A., (2007), A Low Flat Tax Has Been Adopted in Pridnestrovie, disponibil la <http://flattaxes.blogspot.com/2008/11/low-flat-tax-has-been-adopted-in.html>
83. Rabushka, A., (2007), The Flat Tax Spreads to Montenegro, disponibil la <http://flattaxes.blogspot.com/2008/11/flat-tax-spreads-to-montenegro-april-13.html>
84. Rabushka, A., (2008), A Flat Tax is Implemented in Bulgaria, disponibil la <http://flattaxes.blogspot.com/search?q=bulgaria>
85. Rabushka, A., (2005), The Flat Tax Gathers Momentum în Western Europe, disponibil la www.russianeconomy.org
86. Rădulescu, L., (2005), Impozitul pe salarii a devenit Prâslea bugetului de stat, revista Capital Nr.18, 5 mai 2005
87. Rebelo, S., (1991), Long-Run Policy Analysis and Long-Run Growth, University of Chicago Press, vol. 99(3), pages 500-521, iunie, disponibil la <http://ideas.repec.org/s/ucp/jpolec.html>
88. Reynolds, A., Hong Kong's Excellent Taxes, disponibil la http://www.cato.org/pub_display.php?pub_id=3793
89. Spurk, R., (2007), China and the Flat Tax of 25%, [Capitalism and Freedom](http://rspruk.blogspot.ro/2007/01/china-and-flat-tax-of-25.html), Economics, Analysis and Observations, Friday, January 12, 2007 disponibil la <http://rspruk.blogspot.ro/2007/01/china-and-flat-tax-of-25.html>
90. Schiau, L., (2009), The Flat Tax: Cause or Effect of The Globalisation, Globalisation And Higher Education în Economics And Business Administration, Iasi, Romania.
91. Schiau, L. & Moga A., (2009) The Flat Tax Effects – Theoretical and Empirical Evidence in Western And Eastern European Countries, Annals of Faculty of Economics, University of Oradea, Faculty of Economics, vol. 3(1), pages 343-348, May
92. Schiau, L. & Ulici, M., (2009), Fiscal Policy Response During The Economic Crisis: Evidence from the Flat Tax Counties in the European Union. International Conference Challenges Of Contemporary Knowledge-Based Economy 3rd edition, Alba Iulia, Romania
93. Schiau, L., (2009), The Flat Tax: The International Experience, International Conference Challenges of Contemporary Knowledge-Based Economy, Alba Iulia, Romania.

94. Shum, H. Y., (2004) - When poverty comes with globalization: How does community currency empower individuals?, The Chinese University of Hong Kong, Paper presented in the ISA Symposium.
95. Smith, A., (1776), [An Inquiry into the Nature And Causes of the Wealth of Nations](#) Cartea a cincea: Of the Revenue of the Sovereign or Commonwealth, capitolul II: Of the Sources of the General or Public Revenue of the Society, articolul 1: Impozitele pe veniturile din închirierea locuințelor, disponibil la <http://www.gutenberg.org/files/3300/3300-h/3300-h.htm>
96. Societatea Academică Română (2005), Noua guvernare după cinci luni: o evaluare a performanțelor, Raportul de analiză și prognoză, mai 2005.
97. Socol, C., (2010), Cum a întins cota unică o mână de ajutor crizei în România, disponibil la <http://standard.money.ro/politica-si-societate/cum-a-intins-cota-unica-o-mana-de-ajutor-crizei-in-romania-4837.html>
98. Stein, H., (1994), Board of Contributors: Remembering Adam Smith, Wall Street Journal (Eastern Edition), p. A14. din Wall Street Journal database.
99. Stossel, J., (2007) It's Time to Rethink Our Tax System, National Center for Policz Analysis, disponibil la http://www.ncpa.org/sub/dpd/index.php?Article_ID=14462
100. Talpoș, I. & Ludoșan, B. M., (2012), O abordare empirică a relației ISD – fiscalitate în România, Economie teoretică și aplicată, Volumul XIX (2012), No. 10(575), pp. 14-29.
101. Teather, R. A., (2009), Flat Tax for the UK – a Practical Reality, Adam Smith Institute, disponibil la <http://www.adamsmith.org/images/stories/flattaxuk>.
102. Trandafir, G., (2005), Cu cât cota unică e mai redusă cu atât mai bine, disponibil la <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/Business/8357/Cu-cat-cota-unica-e-mai-redusa-cu-atat-mai-bine.html>.
103. Trencă I. & Dezső, (2012), Financial contagion on the Romanian stock market, Finante - provocările viitorului (Finance - Challenges of the Future), University of Craiova, Faculty of Economics and Business Administration, vol. 1(14), pages 27-36, December.
104. Tulai, I. C. & Bizo D., (2006), Cota unică își consolidează poziția de pilon central al sistemului fiscal românesc, Curierul Fiscal Nr. 9/2006.
105. Tulai, I. C. & Juhasz, J., (2007), Cota unică. Modelul românesc, Regional Economic Cooperation in South-Eastern Europe, 2007, paginile 698-709, apărut sub egida Association of South Eastern Europe Economic Universities.
106. Tulai, I. C. & Schiau L., (2009), Cota unică în contextul crizei economice actuale, volumul conferinței Criza financiară și economică: cauze, efecte și soluții, Editura Alma Mater, Cluj-Napoca.
107. Tulai, I. C. & Moga, A. C. & Schiau L. & Paltinean, L., (2010), Equity and Income Tax Redistribution, Annals of Faculty of Economics, University of Oradea, Faculty of Economics, vol. 1(2), pages 652-656, December
108. Tulai, I. C. & Schiau L., (2011), The Flat Tax - A Comparative Study Of The Existing Models, Annals of Faculty of Economics, University of Oradea, Faculty of Economics, vol. 1(1), pages 446-452, July.
109. Ținteanu, G. & Doicin, A., (2005), Impozite pe investiții pe toată linia, revista Capital Nr.7, februarie 2005.
110. Vaillancourt, F. & Clemens, J. & Palacios, M., (2008), Compliance and Administrative Costs of Taxation in Canada, Fraser Institute, Research Study, disponibil la <https://www.fraserinstitute.org/uploadedFiles/fraser-ca/Content/research-news/research/publications/impact-and-cost-of-taxation-in-canada-2008.pdf>
111. Vijverberg, Chu-Ping C. (2003), Income Tax Reform And Inequality: A Nonparametric Analysis, Public Finance Review, Vol. 31 No. 6, November 2003, p.601-622, disponibil la <http://www.sagepub.com/salkind2study/articles/16Article03.pdf>
112. Voinea, L. & Mihăescu, F. (2009), The Impact of the Flat Tax Reform on Inequality, the Case of Romania, Journal for Economic Forecasting, Institute for Economic Forecasting, vol. 0(4), pages 19-41, December, disponibil la http://www.ipe.ro/rjef/rjef4_09/rjef4_09_2.pdf

113. Wooldridge, J. M., (2002), *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*, Cambridge, MA: The MIT Press
114. Zaharie, D. - Apropierea alegerilor aprinde disputele pe marginea efectelor cotei unice, disponibili la <http://www.capital.ro/articol/apropierea-alegerilor-aprinde-disputele-pe-marginea-efectelor-cotei-unice-112704.html>
115. Zulkefly, A. K. & Bakri, A. K. & Mohd A. S. Z., (2012), Fixed Investment, Household Consumption, and Economic Growth: A Structural Vector Error Correction Model (SVECM) Study of Malaysia, *International Journal of Business and Society*, Vol. 13 No. 1, 2012, 63 - 76

LEGISLAȚIE

1. Legea 571/2003 privind Codul fiscal
2. Legea nr. 493/11 iulie 2002, publicat ă în M. Of. nr. 543/25 iulie 2002
3. O.G. nr. 24/ 26 iunie 2001, privind impunerea microintreprinderilor, publicat ă în M.Of. nr. 472/ 17 august 2001
4. O.G. nr. 40/30 ianuarie 1998, pentru modificarea și i completarea O.G. nr. 70/1994 privind impozitul pe profit,
5. O.G. nr. 7/19 iulie 2001, privind impozitul pe venit, publicat ă în M. Of. nr. 435/3 august 2001
6. O.G. nr. 73/27 august 1999, privind impozitul pe venitul global, publicat ă în M. Of. nr. 419/311 august 1999
7. O.U.G. nr. 217/29 decembrie 1999, pentru modificarea și i completarea O.G. nr. 70/1994 privind impozitul pe profit, publicat ă în M.Of. nr 650/ 30 decembrie 1999
8. Ordonanta de Urgenta a Guvernului nr. 138 pe 2004 pentru modificarea și completarea Legii nr. 571/2003 privind Codul fiscal publicata în Monitorul Oficial nr. 1281/30.12.2004
9. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 24/2005, din 24/03/2005 privind modificare și completarea Legii 571/2003 privind Codul fiscal

BIBLIOGRAFIE ELECTRONICĂ

1. <http://data.worldbank.org/data-catalog/world-development-indicators>
2. www.imf.org
3. <http://www.taxrates.cc>
4. <http://www.worldwide-tax.com/>
5. www.deloitte.com/
6. www.pwc.com/
7. <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/Business/37258/Investitorii-nu-se-tem-de-cota-unica>
8. <http://www.9am.ro/stiri-revista-presei/Business/8357/Cu-cat-cota-unica-e-mai-redusa-cu-atat-mai-bine>
9. <http://www.cdep.ro/pls/steno/steno.stenograma?ids=5791&idm=2&sr=&sep=and&idv=4755&idl=1&prn=1>
10. <http://www.euractiv.com/en/taxation/imf-study-flat-tax-craze/article-158903>
11. <http://www.heritage.org>
12. <http://www.nomoretax.eu>
13. <http://www.setimes.com/cocoon/setimes/xhtml/ro/features/setimes/features/2007/01/08/feature-02>
14. http://www.sfin.ro/articol_2648/cota_unica_tulbura_europa.html
15. The Economist, ediția on-line, www.economist.com.